

**Další skutečné kriminální případy
z let 1956 až 2000
Aneb o čem se rozpovídal
detektiv Moravec z Přerova**

Jiří Děřda

Vydáno jako část Nové Přerovsko 2005

Zpracoval Jiří Rosmus

O B S A H

- 01. Přišla nevhod**
- 02 Viděla co neměla**
- 03 Prach je svinstvo**
- 04 Neměl se odstříhat**
- 05 Kdo ji udělal cucfleky ?**
- 05 Rozfofrovala stravenky**
- 06 Už ho neodsoudili**
- 07 Konec kariéry**
- 08 Kdo utekl vyhrál**
- 09 Lepší živý než mrtvá**
- 10 Vykopali hnojník**
- 11 Mylný názor**
- 12 Smrtelná nenávisť**
- 13 Místo žertu invalidita**
- 14 Nežádoucí Lukášek**
- 15 Dvě mouchy jednou ranou**
- 16 Strašila ho kyselinou**

- 17 Úmysl či ne
- 18 Zabili dítě teploměrem
- 19 Jinak neuvidím maminku
- 20 Řetězová reakce
- 21 Kdo chce kam
- 22 Mladík v ječmeni
- 23 Ti kuřáci

Přišla nevhod

Po cestě na okraji Senová hopsala při cestě ze školy druhého májového dne roku 1979 malá Jarmilka. Jarní počasí ji svádělo k výletu do blízkého lesíka, jenže měla nařízeno pomáhat babičce, než se rodiče vrátí z práce.

Ušla posledních sto padesát metrů, které ji dělily od konce ulice, jejich domek byl totiž skoro samota, pootevřela vrátka předzahrádky a zamířila k domovním dveřím. Zamčeno, babička možná není doma, říká, že půjde k lékaři, uvědomila si. Tašku hodila v chodbičce na lavici a zamířila do pootevřených dveří kuchyně. Možná najde něco sladkého, hlad neměla, vždyť ve škole poobědvala.

Zahlédla na podlaze kameny. Úplně otevřela dveře a strnula. Babička ležela na zemi v tratošti krve. Zůstala stát jako solný sloup, nemohla věřit svým očím. Pak s sebou trhla a vystřelila jako namydlený blesk, pryč od té hrůzy! Utíkala nazpět k Šenovu a teprve po chvíli si uvědomila, že něco musí udělat. V jednom z krajních domků bydlel milý děda, s kterým si ráda povídala. Věděla, že je doma a má telefon. „Pane Zurčok, stalo se něco hrozného, babička leží celá zkrvavená na podlaze a nehýbe se. Udělejte něco!“ křičela.

Nazul si boty a vydal se s lékárníčkou k sousedce Stonavské. Sklonil se nad ní, sáhl jí na krk a podle studeného dotyku odhadl, že už jí nelze pomoci. Zdrceně se šoural domů, znal se s ní čtyřicet let, kdo by mohl takovou hodnou panímámu takhle zamordovat, neublížila by ani kuřeti. Doma telefonem oznámil oddělení VB v Havířově smutnou událost. Pak si Jarmilku přitáhl k sobě, hladil ji po vlasech a čekal, až se z bolesti vybrečí.

Za hodinu přijela výjezdová skupina i se služebním psem, který zachytil stopu, ale došel po polní cestě do Senová, kde ji ztratil. Mezitím technici dokumentovali a sbírali možné stopy

Vyskakoval nešikovně

Zkrvavený nůž ležel mezi vyžehleným prádlem na prádelníku, ale stopy na rukojeti pachatel smazal ručníkem. V kuchyni ležely na zemi tři kameny se stopami krve, těmi asi nebohou mlátil do tváře. Pochopil, že otisky po sobě vrah nezanechal, utěrka na židli svědčila o tom, že vše pečlivě utřel. Neznámý ale přece jen udělal malou chybu, při vyskakování oknem si sice dával pozor, nicméně stopu dlaně pravé ruky na zárubni technici nepřehlédli.

Moravec se vydal hledat svědky, jako prvního pochopitelně vyslechl Zurčoka. „Někdy kolem deváté hodiny jela na kole někam do města, v poledne se vracela. Vařil jsem a po obědě na mne přišly klímoty, takže nic zvláštního jsem nezaznamenal.“

Dva svědci asi v 11 hodin uviděli neznámého muže v balonovém plášti, který kráčel ulicí, na

jejímž konci bydlel Zurčok. Další svědek viděl ve 13 hodin neznámého muže, jedoucího na kole, v blízkém lesíku mířícího k Radvanicím.

Mezitím přijela dcera. „Babička říkala, že musí dopoledne k lékaři a koupí si rohlíky. Myslím, že se vracela v poledne tak, aby si nachystala něco k jídlu.“

Jenže v kuchyni se nenalezlo nic, co by svědčilo o vaření, ani čerstvé pečivo nikde nele-
Moravec usoudil, že neznámý byl v domku dříve než se Božena Stonavská vrátila a patrně ho přistihla, což se jí stalo osudným.

Chybělo však její kolo, proto nemohli nalézt pachové stopy, chytře ho využil, aby ho nemohli sledovat.

Na poradě první poznatky shrnul takto: „Předpokládám, že pachatel se po 11. hodině vloupal dovnitř tak, že kameny rozbil okno špižírny, vystoupil na římsu a otevřel okno. Dveře do kuchyně ramenem vyrazil, jenže při prohledávání bytu se nečekaně vrátila Stonavská. Došlo mezi nimi k potyčce, kdy ji kameny uhodil do obličeje, rdousil, vyhrnul oděv. Když upadla do bezvědomí, obnažil jí prsa a kuchyňským nožem smrtelně bodl. Ke znásilnění nedošlo patrně proto, že asi spatřil vracející se vnučku. Schoval se a po jejím odchodu uprchl, aniž by něco ukradl a zamířil opačným směrem, než kudy šla vnučka pro pomoc.“

Poručík Zelenka poznamenal: „Víme, že v rodině nebyly dobré vztahy. Stonavská totiž nechtěla nechat přepsat domek na dceru, prý kvůli zeťovi, čili jistý motiv by mohl vyplývat z negativních příbuzenských vztahů.“

„Myslím, že další poznatky, které máme ze svodky, tuto variantu vyvracejí,“ oponoval Moravec.

Šňůra krádeží

V kritický den v 19 hodin oznámil František Válek z Horní Datyně, že po návratu ze zaměstnání zjistil vloupání do svého domku. Tato obec sousedí se Senovém. Pachatel opět rozbil okno, tentokrát do sklepa, dveře ze sklepa opět vytlačil tělem. Nenašel nic cenného, tak ukradl

oblek, košile, vázanky. Snědl konzervu, rohlíky asi měl od Stonavské, odnesl láhev alkoholu, cigarety a starší aktovku.

„Svědci viděli v blízkosti neznámého muže, jeden ho však už viděl den předtím. Odhadli mu 40 let, vyšší, hubenější postavy, opět měl na sobě bezový balonový plášť, podobný jako popsali svědci v Senově, obličej zvýrazňovala brada a ryšavé vlasy.

Je poněkud záhadné, že jel do Radvanic a pak se musel obloukem vrátit na opačnou stranu do Datyně,“ mudroval Moravec. „Jenže tím výčet podivných aktivit nekončí. Na Svátek práce někdo vyloupil restauraci v Havířově stejným způsobem přes rozbité okno, které opět rozbil kamenem, ale hlavně se tam dobře najedl. Nic neukradl.

Téže noci se někdo vloupal do zahradní chaty Emanuela Kodedy v Havířově, pouze tam přespal a zase konzumoval potraviny.“

Předložené fotografie z alba recidivistů bohužel nikomu ze svědků nic neříkaly, protože jich bylo šest, kteří pachatele viděli ve dne, pozvali je k vypracování portréту pomocí identifikátoru.

Krátce na to, pátého května v Bartovicích, tedy v okolí Senová, se někdo v noci vloupal do restaurace. Zase ukradl salám a chléb, opět vnikl rozbi-i tím oknem.

" Dne 11. května sdělil při studiu portrétu jeden z policistů, že mu poněkud připomíná Miroslava Nekudu, který se vrátil v dubnu 1979 z výkonu trestu, ohlásil se k ochrannému dohledu, podklady předal na oddělení Vítkovic, kde nastoupil do zaměstnání. Trvalé bydliště však měl zcela někde jinde. Ještě tentýž den se někdo vloupal do restaurace poblíž přehrady v Heřmanicích, osm kilometrů od Senová, způ-

sob vniknutí opět stejný. Jenže tentokrát, jak se později zjistilo, byl pachatelem někdo jiný.

Miroslav Nekuda se nikde nezdržoval, ani doma, na přechodném bydlišti, nechodil do práce. Měl 46 let, sedm trestů za majetkovou trestnou činnost. Naposledy byl propuštěn 6. března

1979, tehdy zjistil nevěru. Pak se 14. dubna s manželkou pohádal a vyhrožoval vraždou. Byl zachycen náhodou, když policisté odváželi manželku z výslechu autem domů a ona ho uviděla na ulici. Vše popíral, přiznal jen vloupání u Františka Válka, protože měl na sobě jeho oblečení a košile, jenže ostatní důkazy ho usvědčily. Proč zabil stařenku Stonav-skou? Přišla v nevhod, a protože trpěl nenávistí k ženám, které prý ho vždy podrazily a do vězení šel vinou manželky. Krajský soud mu vyměřil 23 let.

Viděla co neměla?

„Co se vám stalo, paní Smutná?“ zeptala se sousedka, když ji celou zdrchanou potkala ráno v mlékárně.

„Zase mě někdo v noci přepadl a chtěl uškrtnit, já se tak bojím,“ posteskla si a odkráčela kolébavým kačením krokem.

„To je řečí, jak se VB o nás stará a takovou věc nedovedou vyšetřit, na co je tady máme. Jo za první republiky by s tím byli hotovi na ten šup,“ jedovatě poznamenala sousedka.

„Smutná možná kecá, víte, zeje trochu trhlá, bůh ví, jak to bylo, kdyby ji někdo přepadl, tak ji zapáchne jako kuře, vždyť nemá ani krápek síly, pořád chodí jako ve snu. Co by si na ní vzal,“ odsekl šofér městského autobusu. „Má to v hlavě vyrajbovaný, posledně ani nevěděla, kam chce jet.“

„Milane, máme tady trochu záhadný případ. Jistá Marie Smutná už třikrát oznámila přepadení v bytě, naposledy včera. Kluci si s tím neví rady, podívej se tam,“ sdělil po poradě Pobečvan. Pátého února 1980 oznámila 71 letá Smutná, že o půl desáté večer ji v bytě napadl muž, který ji škrtil, ale po jejím volání o pomoc uprchl. Došlo k tomu v kuchyni bytu prvního patra budovy pohostinství Dělnický dům, kam bylo možno vyjít dveřmi z průchodu do ulice nebo dveřmi chodbičky hospody, na nichž technici našli krevní stopy. Navíc byly odemčené. Dveře do průchodu měla naopak zamčené. Pachatel pravděpodobně vešel lokálem a navíc byly odemčené. Dveře do průchodu měla naopak zamčené. Pachatel pravděpodobně vešel lokálem a natpět asi unikl přes okno na dvůr bývalé traktorové stanice, lehce přístupného z ulice. Čerstvé stopy na vy-drolených cihlách plotu nasvědčovaly, že v noci někdo přes něj lezl.

„Šla jsem si lehnout před devátou večer, zhasla světlo, ale nevím, jestli jsem zamkla byt. Asi za hodinu mě někdo stiskl krk, což mě probralo. Muž skloněný nade mnou křičel: „Kde máš ten nůž, já tě podřežu.“ Já se bránila, chytila ho za ruku, vím, že měl kovový náramek u hodinek. Po mém volání o pomoc chlap utekl. Po rozsvícení světla jsem na rukou uviděla krev, asi se pořezal.“ Sama měla malou řeznou ránu na prstě a krev na noční košili.

Bez výsledku

Popis neuvedla, ačkoliv do místnosti svítilo pouliční osvětlení. Zdálo se jí, že měl slovenský přízvuk. Oblékla se a šla zaklepat na dveře restaurace, kde jí otevřel vedoucí. Hosté pak bezvýsledně prohledávali okolí.

„V podstatě nemáme zvláštní stopy, musíme se ponořit do otázky motivace,“ uvažoval Moravec. Prostudoval si lustraci Smutné, poslední léta života umývala nádobí a sklenice v

restauraci Dělnický dům, její manžel, který ale už zemřel zase jezdil u popelářů. Tam peníze nebudou, řekl si. Sexuální motiv? Stačil jeden pohled na Smutnou, tvář měla jako pytel s tesařskými hřebíky, i na její jed-nopokojový byt, aby pochopil, že touhy by mohl mít jen chlap slepý na obě oči.

Pak už zbývala jediná možnost - babka viděla, co neměla, a proto někomu vadí. Nechce ji zabít, ale jen zastrašit, aby mlčela, proto ty opakované útoky s cílem co nejmenší zdravotní újmy.

„Nebyla jste náhodným svědkem něčeho zvláštního, mimořádného?“ zpovídal ji.

Kroutila hlavou, obracela oči nahoru a dolů. „Copak máte na mysli?“

„Třeba krádeže nebo přepadení.“

„Leda, když se někdo dole v hospodě ožere a pak jde na dvůr zvracet.“ Moc rozumu nepobrala a vzhledem k věku si také nemusí něco podstatného pamatovat, usoudil Moravec a rozhodl se pátrat jinak.

Sedl si na pivo a zavedl řeč s hostinským. „Já jsem si nikoho nevšiml. Chlapi, kteří tady sedí, znám, stálí hosté, občas se pohádají kvůli hlouposti, ale tenhle konec města je takový klidný.“

Nicméně mu doporučil: „Sedněte si k dlouhému stolu u kamen, štamgasti jsou tady denně a třeba si něčeho všimli.“ Po chvíli se Moravec přece jen dozvěděl zajímavý poznatek.

„Kapitáne, párkrát se vzadu u klosetu na chodbičce motal chlap, kterého neznáme, nechodí sem, přitom kousek dál jsou schody k bytu Smutné,“ poznamenal jeden stařík.

„Prý vás navštěvuje nějaký starší chlap! Co mi o něm povíte?“ bez obalu se šel zeptat Smutné.

„Ke mně nikdo nechodí,“ rezolutně se ohradila. „Chlapi mě nezajímají, já se už chci v klidu dožít smrti!“ důrazně odsekla.

Důrazné ohrazení mohlo znamenat náznak, že muže poznala, nechce ho však prozradit, jen vystrašit či odradit tím, že vše ohlásila bezpečnosti.

Nikdy jsem tady neměla krádež, třeba jen dvě tři flašky rumu?“ zpovídal Moravec hostinského. „Ne, proč myslíte?“ „Někdo častěji přelézá plot do areálu strojní traktorové stanice.“

Pak ho zmlátí

„Ha,ha,“ zasmál se hostinský. „Franta Kubík. Má manželku generálku. Jakmile není doma na televizní noviny, už vartuje okolo hospod. Do lokálu nevejde, aby si netrhla ostudu a nepomluvili ji, ale číhá venku. Pak Frantu zmlátí lískovým prutem, obyčejně, když se cákne. Jenže osmýho, před výplatou, se u jejich stolu neotáčely šakalí rundy, tak ji zmerčil a utekl zadem, aby se jí vyhnul, což se mu občas povede.“

Moravec se znovu pustil do studia protokolů. Lékař nezjistil výrazné stopy po skrčení, jen nepatrné oděr-ky na bradě a na horním rtu řeznou ranku. Krev na dveřích byla její.

Dozvěděl se, že nikdy se nestalo, aby k ní někdo vlezl z restaurace, ani nebyla vykradena, přitom v lokále dříve pracovala. Znovu zpovídal všechny hosty. Potvrdili, že muž nemohl přijít ani odejít přes restauraci, nikdo nikoho osmého neviděl a všichni před příchodem Smutné seděli uvnitř. Kubík pláchl zadem hodinu předtím. „Stála u okna, musel jsem ji odstrčit, rukama šermovala a něco mumlala, bába praštěná,“ poznamenal. Večer si ještě vypůjčila od vedoucí tři balíčky čaje, což se stávalo častěji.

Vypravil se k ní znovu na návštěvu. Mluvil jen tak všeobecně a snažil si ujasnit její postoje. Pak si všiml na okně dvou velkých kafáčů s hnědě zakalenou tekutinou. Přičichl a ucítil alkohol, na dně každého zahlédl tři sáčky čaje. „Co to máte?“

Trhla s sebou: „Takový starý léčebný prostředek, dost mi pomáhá.“ A postavila se před hrnky, aby do nich neviděl. Moravec začal tušit, odkud vítr vane.

Poznatek s čajem byl důležitý pro odborné posouzení. Přizvaný psycholog po vyšetření sdělil, že trpí parafenním onemocněním. Vedoucí provozovny si vzpomněl, že několikrát při návštěvě mluvila z cesty, jako ve snu blábolila o věcech, které s ničím nesouvisely. „Tyto syndromy mívají staří lidé, kteří požívají pravidelně větší množství alkoholu. Milane,

jednoznačně mohu říci, že takou výpověď označujeme odborně za bludnou. Její nepravdivé oznámení je asi těžko trestné. Ostatně, pojd' se podívat do jejího sklepa." Moravec zíral, když uviděl sklad pleskaček, púllitrovek a litrovek od rumu. „Když pořádně, přes půl hodiny, loužíš čaj alkoholem, máš z toho docela dobrý halucinogen. Dost často chodila jako bez duše, jako následek večerního opojení, v němž se ti může zjevit i ukřižovaný Kristus nebo satan." Nezbylo, než případ odložit a ženu poslat na psychiatrické léčení do Kroměříže. Opravdu viděla, co neměla vidět, ale v opojení.

Prach je svinstvo

„Do pr....," vztekale zanádal Franta Slezan, když setřepával ze sebe uhelný prach, který se na něj sesul z potrubí a šikmé plochy na kladivovém mlýnu Teplárny Brno. Ostatní údržbáři se jen pochechtávali, tradiční prubířská zkouška nováčka se povedla, aniž by něco vymýšleli. Věděli, že všude leží vrstvy jemného uhelného prachu a před započítím opravy vždy místo nad pracovním prostorem řádně oklepali. Jinak skončili jako černí sněhuláci a nezbude, než se jít osprchovat, protože při namáhavé práci kolem horkých kotlů se jim prach na těle měnil v hnědočernou nepříjemnou břečku.

„Máte tady pěkněj binec, copak nikdo neví, že takovej jemnej prach lehce začne hořet a budeme si připadat jako v čertově ložnici?" hudroval Franta.

Všichni pokývali hlavou, měl pravdu, jenže nikomu se do špinavé práce nechtělo, a pokud nepřišel příkaz shora, nikdo by se k ní nehrnul ani náhodou. Jenže nevěděli, že před měsícem požární inspekce nařídila, aby v teplárně provedli pořádný úklid, především usazeného prachu na konstrukcích. Ředitel příkaz sice vydal, ale řízením osudu zůstal ferman někde trčet a nedostal se ani k mistrovi údržby či směnovým mistrům provozu.

Nevěděli, že v té chvíli sedí inspektor krajské požární ochrany u ředitele a vypisuje mu pokutu ve výši deseti procent z platu, stejně tak i požárnímu technikovi za nedodržení příkazu týkajícího se této závady. Hodinu poté stál na koberečku hlavní dispečer.

„Ty troubo jeden, pokutu ti dám stejnou, jako jsem dostal já a máš poslední varování, jinak tě suspenduju a půjdeš dělat zase topiče," téměř křičel ředitel, věděl, že největší kartáč dostane od manželky, když přinese méně peněz.

„Já jsem příkaz vyvěsil, ale oni se na něj...," nedomluvil.

Na nástěnky kašlou

„Troubo, tím, že něco vyvěsíš, nic nedokážeš, lidi na nástěnky kašlou. Musíš jim nejen říct, co musí udělat, ale seřvat je a zkontrolovat, aby udělali, co mají a ne se flákali. Ses měkkej, musím najít místo tebe razantního chlapa, zmizni mi z očí a raději chod' kanálama."

Dispečer sklápnuł kufry a rozhodl se, že zítra všem ukáže, jaký je rozhodný šéf. Dopoledne 25. února svolal po svačině všechny údržbáře a vysvětlil, co budou do konce směny dělat.

„Pokračovat se bude každý den, dokud všechna zařízení neočistíte, přednost mají jen neodkladné provozní poruchy, ostatní práce se zatím zastaví."

„Machruje, najednou chce všechno stihnout," někdo poznamenal. „Čeká nás pěkná raubírna, abychom si na to vzali masky ze skladu CO, jinak chcípne nebo budeme vykašlávat uhlí až

do jara."

Pepík Koumes se ošíval. „Na tohle bys měl mistře vybojovat příplatek za prašnost, podle zákoníku práce máme nárok."

„Možná, ale asi dostanete prdlajs. Možná ředitel pustí něco z fondu, to bych viděl schůdnější. Musím se jít poptat nahoru," otočil se jako na obrtlíku, aby nejspinavější práci nechal na dělnících a on se moc rieušpinil.

„To by chtělo nějaký nápad," mudroval Koumes. Všichni napjatě čekali, jestli z něj vypadne něco chytrého, ostatně nemíval špatné návrhy, jak si ulehčit práci. Tentokrát by přivítali cokoliv, jen aby se nemuseli dusit uhelným prachem.

Podrbal se na hlavě: „Víte co? Ve skladě je fukar, snad bude funkční, přidáme k němu hadice a prach sfoukneme dolů, nemusíme jako blbci ložit po konstrukcích. Jenže musí se jeden z nás obětovat, vezme si masku a bude nahoře chodit s trubicí, my ostatní se tady dole schováme. Za hodinu se vystřídáme, ostatní se jim pak složí na půllitr spíšské borovičky. Až prach sedne na zem, tak ho už v pohodě naložíme na kolečka a odvezeme. Jasan?" vítězoslavně se rozhlédl kolem. Všichni radostně kývnuli, zbývalo jen vylosovat, kdo bude onen nešťastník v masce? Co čert nechtěl, volba padla na Koumese. „Já blbec, proč si namáhám hlavu, nakonec dostanu černýho Petra já," lamentoval.

Celá parta údržbářů v rohu haly sledovala, jak Koumes nahoře sfoukává prach, za chvíli neviděli víc než na pět metrů. Pak zahlédli pro-šlehnutí plamene a následovala rána jako salva z baterie kanónu. ('cly prostor se rozzářil doběla, následovaly další dva výbuchy a celá hala se ocitla v pekelném ohni. Padaly kusy železa, rošty. Většina údržbářů už další vývoj nevnímala, tato podívaná byla jejich poslední v životě. Ozývalo se bolestivé sténání, po zaznění sirény se všichni pracovníci teplárny sbíhali k místu výbuchu a požáru.

Franta se pohnul, cítil šílenou bolest v noze, ale plameny, které šlehaly vedle něj, v něm vyburcovaly poslední špetky sil. Odsunul kus plechu a pokusil se vstát. Sykl bolestí, asi má zlomenou nohu, raději se převalil na břicho a plazil ke dveřím, pak si všiml nehybně ležícího Josefa. Sáhl mu na krk a ucítil tep. Zatřásl s ním, musí ho probrat, aby neuhorel. Jenže jeho parťák zůstával dál v bezvědomí, ani poplácání po tvářích nepomohlo. Raději se poplázím ke vratům a snad tam někoho najdu, aby Josefa vytáhl, řekl si.

V té chvíli se už objevili první záchránci, z administrativní budovy přiběhly laborantky s lékárníčkou začaly obvazovat raněné příslušníci požárního družstva většinou utrpěli zranění, proto se muselo s hašením čekat až na příjezd požárních vozů.

Moravec s Pobečvanem přijeli čtvrt hodiny poté. Státní bezpečnost si nenechá ujít žádnou příležitost, aby nehledala v tomhle marasmu sabotáž či prsty cizí rozvědky, pomysleli si oba dva, když viděli tři muže v civilu, jak vystupují z šestsettrojky.

Koho zavřít?

„Za tohle by měli zavřít vedoucího výroby," vztekle vykřikoval Franta leže na nosítkách a čekaje na odvoz do nemocnice.

„Proč myslíte?" zvědavě se zeptal Moravec.

„Já dělal řadu let na šachtě v Oslavanech. Dobře vím, co dokáže uhelný prach. Horníci ho museli pravidelně uklízet, aby je nepozabí-jel výbuch, jako na dole Nelson za první republiky. Prach je svinstvo, když se rozvíří, dovede vzplanout jako věchet, stačí jen jiskra, taky pěkně bouchá."

„Příčinou se stal uhelný prach, jak to?' Necháपavě se vyptával Moravec.

„Ležel všude, tady se snad uklízelo naposledy za císaře pána. Vrstvy a vrstvy, snad i v ředitelně. Jeden chytrák od nás ho začal sfoukávat fukarem, aby se moc neumazal, jenže teprve pak jsme si všimli, že pěkně jiskří, neměl totiž motor s nevybušným provedením. Jakmile dosáhla koncentrace určité hodnoty, stačila jedna jiskra a všechno letělo do luftu i s

námi."

U soudu nakonec stanulo osm odpovědných pracovníků teplárny a každý dostal trest podle míry zavinění. Za hlavního viníka pak označili Koumese, ten však už nebyl mezi živými, protože o své vůli použil nepovolený postup. Ostatním se tím trochu ulevilo, ale bolest rodin z toho, že při výbuchu a následném požáru zahynulo 10 pracovníků a 101 utrpělo zranění, nikdo nevymazal. Škoda dosáhla výše 50 milionů korun, naštěstí už přicházely teplejší dny a Brňané nemuseli strádat nedostatkem tepla.

Neměl se ostříhat

Když lednovou oblohu zatáhly olověné mraky slibující další příděl sněhu, ozval se večer 24. ledna 1980 o půl šesté radiostanicí podpraporčík Jan Vaverka. „Per-lustroval jsem neznámou osobu a při tom mne postřelila, pošlete pomoc a okamžitě sanitku, silně krvácím. Jsem v areálu garáží Na špici, asi osm set metrů od služebny."

Okamžitě vyjela autohlídka i sanitka, zranění si vyžádalo okamžitou operaci, proto výslech podpraporčíka nebyl možný. Při nakládání do sanitky stačil jen podat stručný popis podezřelé osoby.

Služební pes zachytil stopu a sledoval ji po úzkém chodníku, který vedl těsně vedle plotu zahrady směrem k obytné části Havířova, po čtyři sta metrech ji ztratil. Venkovní teplota těsně přesahovala nulu, na terénu ležel rozbředlý sníh, proto se nezdařilo sejmout kloudný otisk obuvi.

Pro večerní tmou pátrání přerušili. Příští den ráno technici našli deformovanou střelu s měděným pláštěm ráže 9 milimetrů a nábojnice ráže 7,65 milimetrů. Ani s pomocí minohledačky a přístroje na rozmrazování sněhu se další nábojnice a střely nenašly.

Ráno se podpraporčík probral z narkózy a vypovídal. „Šel jsem směrem k lávce přes potok Sušanku. Uprostřed ní stál nějaký muž, který váhal, jestli má jít dál nebo se vrátit na druhou stranu. Jeho podezřelé chování vedlo k mému rozhodnutí, že zkontroluji jeho doklady. Muž se po mém oslovení zastavil.

Řekl mi, že občanský průkaz u sebe nemá. Na další dotazy odpovídal vyhýbavě a nepřesně. Stále ve mně vzrůstalo podezření, že má na svědomí něco nekalého. Přejel jsem mu rukama po bundě a ucítil schovaný kulatý tvrdý předmět. V té chvíli nečekaně odskočil a začal utíkat ke garážím. Když se u plotu zastavil, zavolal jsem na něho, aby sešel dolů, že utíká marně, odtud mi neunikne. Najednou se zablesklo a zazněl výstřel, následoval další, po ní mě prudce zabolelo v břiše. Nezbylo než vytasit pistoli, střelit také, jenže podruhé se mi vystřelit už nepodařilo, protože se zasekl náboj v komoře.

Muž začal utíkat, měl asi 35 let, výšku 175 centimetrů, středně silnou postavu, širší ramena, hubený, elipsovitý obličej, delší plnovous, čepici ze syntetické kožešiny, mluvil moravsky, utíkal dost těžkopádně." Při prohlídce Vaverkova služebního kožichu z něj vypadla neporušená střela ráže 9 mm, naštěstí jí neprošla, proto nezasáhla jiné důležité orgány.

Pomocí identikitu sestavili portrét pachatele.

Následovala prověrka alibi u stovek osob. Protože následující den padal sníh, ohledání místa

činu bylo zbytečné. Teprve týden po kritické události sněhová pokrývka roztála a poté se podařilo najít ve svahu u plotu tři nábojnice střel ráže 9 milimetrů, rok výroby 1944.

Sítem podezřelých propadl proto že měl už dva tresty za nedovolené držení zbraně a z podsvětí pronikla zpráva, že prodával pistoli. Jenže na daný den měl dobré alibi, strávil ho totiž v Opavě na záchytce, odkud ho propustili v 18 hodin, tedy na místo činu se nemohl dostat a prodej pistole popřel.

„Musíte se pořád strefovat do mě? Spíše by vás mělo zajímat, proč se Jarda Si-vok úplně oholil, přitom tvrdil, parchant jeden, že svůj rezavý vous nikdy nesundá, jedině, kdyby vyhrál ve Sportce.“ Má na něj pifku a proč by neodvedl pozornost od sebe, pomyslel si Moravec.

Podívám se něj, když na sebe prásknou něco lidé z podsvětí, obyčejně se něco vynoří. Proto pozornost soustředil na SOletého horníka Sivoka.

Ten uvedl, že Vladěna Horná mu dosvědčí alibi na dobu činu, pohyboval se totiž na jiném místě. Moravec ji ihned kontaktoval.

U výslechu uvedla: „24. ledna zazvonil asi před půl šestou večer s tím, že se půjdeme podívat do města. Prošli jsme centrum, podívali se do obchodního domu, vypili kávu a vrátili se k němu domů.“

„Jeden svědek je u tak závažného činu málo,“ tlačil na Sivoka během výslechu Moravec.

„Není, mě k alibi docela stačí,“ dostal sebevědomou odpověď.

Nezbylo než podrobně zkoumat jeho charakteristiku a z ní vyplynulo, že Sivok vlastní historické zbraně. „Zkusíme u něj domovní prohlídku,“ navrhl Moravec. Měl sice chabé argumenty, hlavně sečných, měl vše řádně zdokumentováno a potvrzeno jako člen Klubu vojenské historie Svazarmu. Moravcovi zavrtala jedna podrobnost hlavou - když uviděl diplom, že v rámci České republiky se zúčastnil svazarmovské soutěže sběratelů ve střelbě z pistole, kde obsadil první místo, což dokazovalo, jak má přesnou mušku. Jenže žádnou střelbu schopnou pistoli neviděl. Musí trénovat i doma, hlavně držení. Znovu procházel byt, pak si všiml stropu v komoře.

Falešný strop

Poklepal na něj hůlkou a charakteristický zvuk prozradil dutinu ve falešném stropu, v níž objevili zamaskovanou skrýš. Uvnitř našli 616 malorážkových nábojů, 113 nábojů ráže 7,62 mm, 24 nábojů ráže 9 mm a jednu armádní, pistoli. V dětské gumové holínce pak zásobník samopalu vzor 58 s náboji.

Sivok mlčel, věděl, že to je jediná obrana, za neoprávněné držení zbraní nemůže dostat zvláštní trest. Moravec zkusil znovu promluvit s Hornou a úvodem jí vysvětlil, že byl postřelen člověk, otec dvou dětí, který málem zemřel. „Křivá výpověď by měla pro vás nepřijemný dopad.“

Po tomto sdělení řekla: „Naléhal a hučel do mne, abych mu potvrdila čas příchodu o hodinu dříve, ve skutečnosti přišel až v půl sedmé, dost rozrušený. Za několik dní, když si stříhal bradu, naznačil, že měl nepříjemnosti s nějakým esenbákem, protože už jednou seděl, chce mít od něj pokoj.“ Sivokovi pak nezbylo než promluvit.

Při výslechu uvedl: „V lednu 1980 jsem koupil od neznámého muže pistoli Mau-ser se zásobníkem, protože sbírám starší zbraně. Abych se přesvědčil o její funkčnosti, rozhodl jsem se 24. ledna pistoli vyzkoušet, ale najednou se tam objevil esenbák. Nezbylo než utéci.“

Když po akci doběhl domů, zbavil se oděvních součástí, pistoli ukryl v lesíku a okamžitě navštívil přítelkyni. Procházeli se spolu po městě a přesvědčoval ji, aby si pamatovala, že na rande šli už v 17 hodin do obchodního domu Budoucnost. Změnil i trochu podobu, zkrátil si plnovous, nakonec si ho plně oholil, což byla chyba, protože si toho všimla řada známých.

„Podpra-porčíka jsem nechtěl trefit, spíše jen zastrašit a musela ho zasáhnout odražená střela.“

Tento muž byl již dvakrát trestán pro nedovolené ozbrojování, naposledy v roce 1974. Uvedl, že pistoli Mauser hodil do popelnice, což vytvořilo problém, jelikož byla nejdůležitějším důkazním předmětem. Až 21. června 1980 ve skrýši pod železničním mostem ve Fryštácké

ulici dva osmiletí chlapci našli pistoli Mauser, evidenční číslo 80798, která patřila střelci. Soud mu vyměřil trest 15 let nepodmíněně.

Kdo jí udělal cucfleky?

Když se poručík Zelenka podíval na ženu, která seděla před ním, dost ji litoval. Objevila se u něj první říjnový den roku 1979. Hltavě pila čaj a ruka jí vyjela po cigaretě jako kulový blesk. Čtyřiatřicetiletou Ludmilu Svatou z Frenštátu nechal chvíli v teple, aby se uklidnila.

„Před dvěma dny jsem se rozhodla, že pojedu za manželem a dětmi na tenisový turnaj v Prostějově, kde hrají. Protože mi ujel z Frenštátu vlak, zbývala jediná možnost, zkusit stop.“ Odmlčela se.

„Vím, obecně se takové cestování nedoporučuje, jenže bylo ráno, večer bych tento postup nezvolila. Po chvíli mi zastavilo auto žluté barvy, značku si nepamatuji, které řídil asi 25letý muž. Řekl, že mě zaveze až do Nezamyslic, kde možná chytanu vlak, což jsem přijala s povděkem.

Jenže v Přerově-Předmostí odbočil doprava, do podjezdu, směrem na Olomouc, což mě nevadilo, ale než jsem se rozkoukala, tak mezi domky mířil někde na sever. Na moji důraznou žádost, aby zastavil, se ušklíbl se slovy: „Budete dělat jen to, co chci, a pokud budete hodná, nic se vám nestane. Jinak vás za jízdy vyhodím z auta někde na sráz, abyste si polámala alespoň nohu.“

Drama začíná?

Začíná malé drama, uvědomil si Zelenka.

„Asi pár kilometrů za Předmostím projel nějakou dědinou a pak někde jsme zatočili do lesa, přešli nějaký potok a mezi stromy zastavil u rekreačního domku,“ řekla.

Tam ji vyzval, aby šla dolů, vrhl se na ni, udělal jí na krku cucfleky a obnažil jí přední část těla. Styděla se a podvolila, dovnitř už šla pokorně a bez nátlaku.

„Se zbraní v ruce mi poručil, abych se svlékla, což učinil i on. K mému překvapení sebral moje oblečení a zkoušel si ho oblékat. Když se mu nepodařilo vykonat styk díky mému odporu, dal mi pár facek. Odvedl mne do místnosti bez oken a nechal až do rána 30. září bez jídla a pití, se svázanýma rukama a nohama. Ráno se znovu snažil vykonat styk, sliboval mi plno věcí, osahával mi tělo, já se nemohla se svázanýma rukama bránit. Dostala jsem sice napít minerálky, ale odmítání se vyplatilo, dnes někdy před polednem jsem zaslechla, jak odjíždí auto. Když byl delší dobu klid, nikdo nepřijel, podařilo se mi o nůž rozříznout provaz na ruku a pak jsem zjistila, že mohu utéci jedním špatně zavřeným oknem. Došla jsem k nějaké autobusové zastávce, koupila jízdenku a dojela do Přerova.“

Zelenka ji poslal na zběžné lékařské vyšetření. Lékař pak ve zprávě sdělil, že paní Ludmila

má podlitiny na krku, na prsou a hrudníku. Jinak jiná tělesná újma nebyla zjištěna.

Večer následoval doplňující výslech, tentokrát se chovala hystericky. „Nerozčilujte se a klidně odpovídejte, máte čas," nabádal ji Zelenka.

„Čas, čas, ten zloduch zatím může napadnout a třeba i zabít jinou ženu, nejspíš je vzteky bez sebe, že jsem mu utekla," mluvila však o věcech, které se jí netýkaly.

Trpělivě vysvětloval Moravec.

„Proč, už jsem vše řekla, nebudu odpovídat." Nechali ji trochu vychladnout a po půl hodině přece jen začala mluvit, jenže výpověď zněla poněkud jinak.

„Potřebuji právníka, chci domů, jsem duševně vyčerpaná."

„K čemu právníka? Musíme najít chatu, kde vás věznili. Nemusíte mluvit, ale pojedeme autem a pokusíme se najít místo, kde vás pachatel uvěznil," řekli oba muži stroze. Už je nebavilo její vykrucování a obstrukce.

Autem kroužili v oblasti čekyně, Žeravic, Kokor, Penčic, kde je větší koncentrace chatových objektů, vjížděli na každou průjezdnou cestu. Nakonec označila prostor u Čekyňského rybníka, ale když příští ráno procházeli okolo všech chat pěšky, nebyla schopna určit, kde ji konkrétně věznil.

„Už ji necháme, víc nám ne-řekne. Požádáme o pomoc zdejší obvodní oddělení VB, aby prověřilo, jestli sem nejezdí na návštěvu závadové osoby. Pokus o vloupání nemáme hlášen, pravděpodobně se nejednalo o majitele, ale někoho, kdo má z různých důvodů půjčené klíče," shodli se.

Když se znovu probírali případem, Moravec se zamyslel. „Ten chlap mi nejde do hlavy. Logicky, když ji má na chatě, tak ji přece opije, aby byla povolná a znásilní."

„Anebo je trochu uchyl, k uspokojení mu stačí, že ji osahává," oponoval Zelenka.

„Chlap s autem? Ten si na osahání vždycky může najít nějakou ženskou, takových je. Proč riskovat únos a násilí, tohle si takový chlap neriskoval.

Protokol i hlášení obvodního oddělení, kde o nějakém muži s podivným sexuálním chováním nebylo ani slovo. „Že mě to nenapadlo, přece mladé slečinky jsou povolnější, proč by vyjel po ženě o deset let starší?"

Že by pomsta?

„Dobrá, proťukneme i druhý směr, podíváme se na její rodinu. Že by malá pomsta? On jezdí s dcerou po tenisových turnajích a ona je doma. Co když má manžel nějakou paničku a někdo se mu chtěl jen pomstít, tedy zostudit ho? V práci určitě musí vysvětlovat, proč nenahlásila dovolenou a ostuda je na světě. Z toho pro okolí vyplyne, že její seladon má parohy!" s nadšením ze sebe vyklopil Zelenka.

Moravec se vydal do Frenštátu pod Radhoštěm, na národní výbor, kde se na vnitřním odboru vyptával na manžela. „Výborný pracovník, vedoucí odboru, hodně se věnuje sportu," dostal stručnou odpověď.

„Mě zajímá trochu víc."

„Šikovný chlap, má přítelkyni."

„Navážno, nebo jen tak? Možná i dvě," doloval údaje.

„Navážno. Myslím, že jeho manželství se brzo rozpadne, spíše se ptejte na jejím pracovišti."

Ludmila pracovala v místním MEZu u hasičů. „Rád bych věděl, jak zdůvodnila svoji nepřítomnost 1. října na pracovišti," zeptal se Moravec jejího nadřízeného.

„Jak? Vyměnila si směny, protože potřebovala tři dny volno, na sobotu, neděli a pondělí 1. října."

„Cože, ona předem věděla, že bude pryč i v pondělí?"

„Dělá nepřetržitě na směny, občas ji popadne rapl. Kdyby její starej nedělal na národním výboru, tak ji vyhodím. Beztak mu zanáší, zase jela s tím svým šamst-rem na chatu." Moravec jen zíral. Tak ona věděla, že bude tři dny pryč.

„Víte o tom šamstrovi něco víc?"

„Okamžik," odešel a za pět minut se vrátil. „Jmenuje se Kovář a dělá na dráze, chatu má někde u Přerova. Jenže ona je fena, má poměr s třemi chlapy, nežil bych s ní ani týden."

Moravec při zpáteční cestě začal chápat souvislosti. Když našel Kovářovu chatu a poptal se sousedů, tak zjistil, že L. S. tam byla v sobotu a neděli, kdy s dvěma muži důkladně pařila a zpívali u táboráku až se okolní kopce zelenaly.

Když nakonec dostal zprávu, že několikrát odešla na víkend z domova a manžel ji hledal, pochopil. Kovář při výslechu uvedl, že se v inkriminovanou dobu zdržovala na jeho chatě i s dalším přítelem. Prováděli sexuální radovánky a popíjeli, přitom ji napadlo, že bude kamuflovat přepadení, aby manželovi mohla zdůvodnit, kde byla celé tři dny.

Rozfofrovala stravenky?

mi neseš, snad ne další přízrak manka?" pokusil se vtipkovat.

Neodpověděla. Podíval se na ni, v očích se jí zaleskly slzičky, nervózně si třela prsty. Hergot, co se stalo?

Mám průšvih „Jaromíre, já, já mám hrozný průšvih." Přejel si rukou bradu a čekal. Vrtěla se na židli, jak na rozpálené plotně. „Chybí mi 10 000 kusů stravenek."

Spadla mu brada, probůh, manko ve vesnickém pohostinství je proti tomu komáří štípnutí.

„Deset tisíc, tolik najednou? Kdy jsi na to přišla?" vyhrkl jako o závod. „Někdo tě vykradl?"

Přikývla. „Neumím si ztrátu vysvětlit, asi mi je někdo bral ze stolu. Přišla jsem na to před Silvestrem, doma jsem všechno přes Nový rok přepočítala, jestli nemám někde chybu, ale jsou pryč."

Jaromír okamžitě spěchal do její kanceláře a podrobně prohlížel zásuvky stolu. Stopy po vypáčení neviděl, jenže takový obyčejný zámek odemkne zkušený zámečník šperhákem.

„Zavoláme bezpečnost, musí se vše pořádně vyšetřit," rozhodl.

„Snad se všechno nějak vysvětlí, ještě je nevolej," škemrala.

Podíval se na ni, co tím sleduje, taková *ztráta* se nemůže ututlat. Co když v tom má prsty, uvědomil si. Sice srpnovou inventuru měla celkem v pořádku, ale předtím ji nedělali řadu let, když vydávala stravenky. „Ba ne, děvenko, musím za předsedou.

„Jak to, že nemám stravenky," hartusil Honza Topič na okresním vedení spotřebního družstva Jednota, v Novém Jičíně. „V poslední době jsou rozesílány se zpožděním. Nevím, co s nimi Hebká dělá, měli byste ji trochu provětrat. Když nastoupila před osmi lety, tak by se přetrhla, ale poslední rok nějak polevila," tvrdil předsedovi po prosincové poradě.

„Dobře, dobře, promluvíme s ní, jinak dělá bez problémů, pokud si vzpomínám," konejšil Topiče.

„Divočák, ten nenechá na nikom nit suchou," poznamenala sekretářka. „Hebká má možná doma potíže, chodí v poslední době nějak skleslá, vždycky měla plno elánu, zasmála se. Prý jí vážně marodí dítě," snažila se omlouvat kolegyni, se kterou dobře vycházela a mrzelo ji, že si už spolu nezajdou povykládat na káfičko a jednu becherovku, kdysi jejich setkání bylo pravidlem každý čtvrtek.

Lída Hebká nastoupila do Jednoty v roce 1969. Už za tři měsíce ji pověřili vydáváním a prodejem stravenek. Pracovala spolehlivě, všeobecně s ní vedení bylo spokojeno. Jenže přelomil se rok a 3. ledna 1978 se Hebká ohlásila u vedoucího závodů veřejného stravování.

„K Novému roku jsme si popřáli před Silvestrem," bodře poznamenal. Měl kalup s rozjezdem roku, chyběli mu dva vedoucí, jeden pro nemoc, druhý pro chlast, ale asi oba měli nějaké manko. Všiml si jejího nejistého chování, sedla si jen na okraj židle. „Tak co s předsedou družstva. Na nic nesahej, kancelář se zamkne do příchoďu policajtů."

Technici zjistili, že zámek nikdo neodemykal paklíčem, Moravec po rozhovoru s Jaromírem jen kroutil hlavou. „Rozdíly stavu musely podle těchto výkazů postupně narůstat, takový počet přece neměla najednou u sebe. O ztrátě musela proto vědět daleko dříve. Mlčela, ale proč? Uvědomte si vaši chybu, vydávala stravenky a současně měla jen ona podpisové právo k účtu, vlastně se mohla chovat nekontrolovaně. Musíte udělat hloubkovou inventuru. Vedle toho je podivné, že sedí v kanceláři s kolegyní a ta mi sdělila, že sice k ní chodili pro stravenky desítky lidí, ale kancelář málokdy zůstávala bez dozoru, jedině, když šly na oběd."

„Je ještě možnost, že se mohl vloupat někdo po pracovní době," protestoval Jaromír.

„Mohl, vrátného v budově nemáte, ale jak jsem zjistil, večer je vždy zamčeno, pak by pachatel musel mít klíč nebo ložit jinudy.' Prohlédneme celou budovu, vy zaříd'te inventuru," přikázal.

Při ní se zjistil rozdíl 10 137 kusů pro vlastní pracovníky a 7 103 kusů pro cizí organizace, celkově v ceně 104 520 korun. O stravenkách a platbách se vedla evidence ve zvláštním sešitě. Cizím organizacím odebrané stravenky Hebká fakturovala, menší odběratelé platili v hotovosti. U stravenek pro vlastní pracovníky Jednota první inventuru provedla opravdu až po sedmi letech.

Velmi závažné však bylo zjištění, že manko postupně narůstalo několik let. In-venturník odhadl, že manko začalo v roce 1973 a Hebká o něm jako zkušená ekonomka musela vědět. „Z toho usuzuji, že se nejedná o krádež neznámé osoby, ale prováděla vše sama. Navrhuji, aby ji bezpečnost vzala do vazby, protože v srpnu provedla nějakou šikovnou machinaci, aby nás obelstila. Může mařit vyšetřování," rozhodl Moravec.

Za několik dní zjistil, jak manko zakryla. Před inventurou vystavila na dvě prodejny, které odebíraly nejvíc, dodací listy na 6 200 kusů stravenek s tím, že jsou odeslány poštou, ale poslala je však až po inventuře.

Dále se podařilo ve stole v chaosu dokladů nalézt dodací listy na stravenky prodané v hotovosti, které nebyly nikde podchyceny, tudíž inkaso si ponechala pro sebe. Šestadvacet organizací dodalo k vyšetřování své podklady. Nakonec se prokázalo, že nevykázala 53 dodacích listů, částky přijala, ale neodvedla, část dokladů zničila.

Pak vyšetřování dostalo jistý obrat. Vedoucí Jaromír totiž nařídil stažení všech stravenek, jenže sčítání v restauracích přineslo překvapivé zjištění. Odevzdaly o 8 567 stravenek více, než pracovníci organizací zakoupili.

Nepodařilo se zjistit, jak se dostaly do restaurací. „Vedoucí se všichni nějak vymlouvají a určitě žádný z nich nekápne božskou. Prodávala stravenky Hebká nebo ne, ale kdo?" tázal se sám sebe Moravec.

Tento fakt nahrával vyšetřované, od té chvíle tvrdila i s obhájcem, že jí někdo musel soustavně okrádat, protože se v té chvíli podařilo prokázat jen část manka. Řada svědků potvrdila, že stůl zamykala. „Je nelogické, aby zloděj spolu s penězi odcizoval i dodací listy. Mělo se na tuto skutečnost přijít již dříve, protože v některých měsících ztráty dosahovaly poloviny celkové tržby. U samotných stravenek nelze vyloučit možnost odcizení, protože měla neuvěřitelný binec v evidenci. Jenže kdo ji okrádal?" poznamenal Moravec a zaměřil se na tmu pod pověstným svícem.

Že by kolegyně?

Vedl jej k tomu fakt, že manžel její kolegyně pracoval ve funkci vedoucího jedné z restaurací. Porovnáním údajů se odhalilo, že odvedl daleko více stravenek, než bylo zakoupeno organizacemi, které tam chodily na stravování. Vše popíral, nicméně neuměl vysvětlit tak velký rozdíl a soud k tomu přihlédl jako k nezvratitelnému faktu. Patrně je kradla jeho man-

želka své kolegyni v kanceláři, toto podezření se nepodařilo prokázat, zato manžel dostal 16 měsíců podmíněně na tři roky, peněžitý trest a zákaz činnosti v restauracích na tři roky. Lidu Hebkou soud poslal do vězení na tři roky, uložil jí náhradu 25 tisíc a se zbytkem odkázal Jednotu na občanskoprávní řízení, protože s odsouzenou neuzavřela hmotnou odpovědnost a může od ní chtít jen trojnásobek měsíčního platu, tedy 6 342 korun.

Konec kariéry

Sluníčko ještě pěkně hrálo, když 14. září 1980 v deset hodin přijel z Polska na celní odbavení Mercedes 200 D. Řidič, inženýr Ladislav Houska, při celním odbavení uvedl, že se vrací z Moskvy, kam byl pozván a převáží jen dárky, které jsou řádně zapsány. Spolu s ním jel jeho spolupracovník.

Celníkovi se vše zdálo na první pohled v pořádku, ale pak si uvědomil, že počet krabic, ve kterých měly být televizory, nesouhlasí s údaji. Zeptal se, komu patří druhý a dostal odpověď, že spolujezdci.

Následně si ověřil, že ten nemá v celním prohlášení nic. „Tohle není v pořádku a situaci musíme řešit jako celní přestupek.“ Oba se na sebe podívali a kupodivu neprotestovali, jak bývá zvykem.

Nicméně celník se znovu zeptal: „Máte vše přihlášeno k proclení?“ Přikývli. Pak požádal o otevření zavazadlového prostoru, vrtalo mu totiž hlavou, proč vezou zboží na zadním sedadle. V té chvíli inženýr ztratil klid a rozčiloval se: „Takové zbytečnosti, já si při své funkci nemohu dovolit nějaké nepravosti. Jsem důvěryhodná osoba s vysokým postavením.“ Myslel si, že slunce vychází z jeho zadku.

Zastříhal ušima

Celník zastříhal ušima, takových řečí už slyšel a vždy se za nimi něco skrývalo. Pustil se do podrobnější prohlídky a nedbal protestů posádky, lehce našel pod dekou ukrytý další tranzistorový televizor.

„Nedá se nic dělat, vůz odvezte na odstavnou plochu!“ Pak se celníci pustili do detailní prohlídky, měli tušení, že mohou najít i něco dalšího mimo zavazadlový prostor. Když odšroubovali zadní opěradlo, našli skrýš obsahující šperky, starožitný porcelán, grafické listy, obrazy a staré ikony. Těmto věcem odborně nerozuměli, proto nedovedli vyčíslit jejich hodnotu. Po krátké poradě se rozhodli přizvat k ocenění ukrytých starožitností ředitele Oblastní galerie, odborníka na staré ruské umění.

Pozorně si věci prohlížel, vyšel s nimi na sluníčko a nedbal poznámek inženýra. „Ke šperkům se nevyjádřím, jejich cena může a nemusí být vysoká, spíše to druhé, jinak by je vezl jen v tašce a s nějakým dokladem o koupi. Víím, že se ze Sovětského svazu dost často vozí jantarové předměty, ale cenově nejsou mimořádné.

Na druhé straně musím oznámit, že ikony patří mezi vzácné kusy, které jsem na našem území

ještě nespatriil, jejich cenu odhaduji na desetitisíce korun." Nezbylo než provést soupis neproclených předmětů a uložit je do trezoru.

„Vše předáme k šetření orgánům činným v trestním řízení, protože odhad celního podvodu je ve výši 250 000 korun, což lze kvalifikovat jako závažný trestný čin."

„Velmi vážná kauza," poznamenal Pobečvan. „Zádrhel vidím v jeho postavení. Tento dělnický kádr, který se vypracoval až do funkce ředitele podniku a je dobře zapsán nahoře, ten se bude ohánět známostmi. Musíme na něj opatrně, v Sovětském svazu byl na osobní pozvání. Vymysli nějaký šikovný postup, Milane."

K jeho překvapení však ředitel Houska při výslechu nijak neprotestoval, jenže ani nespoupracoval a neodpovídal. Jedinou poznámku řekl k úkrytu: „Ikony jsem tak měl pojištěny proti krádeži." Dost málo, nicméně nezbylo, než přizvat obhájce, s kterým však obviněný také nekomunikoval.

Moravec se rozhodl zpovídat spolujezdce Zbyňka Pajdlu. „Já jsem jel víceméně do počtu. Na tak dlouhou cestu jsou potřeba dva řidiči, jsem zaměstnancem podniku, několikrát využil mých řidičských zkušeností, proto si mne vybral. Ostatně, proč se nepodívat do země, kde jsem ještě nebyl. Já si vlastně vezl jen televizor, nic víc."

„Povězte mi tedy, co soudruh ředitel v Moskvě dělal?"

„Měl několik setkání se známými, přeš den jsem je vozil, ale večer trávil u někoho v privátu a ráno si vždy něco odvezl do hotelu."

„Znáte osoby, s kterými konkrétně jednal?"

„Já si toho nevšímal." Moravec pochopil, že se víc nedoví a musí jít jinou cestou. Proto rozhodl upřesnit si profil pachatele. Houska měl za sebou řadu cest do okolních států. Dokonce byl několik let služebně v zahraničí. Proto musel znát celní předpisy a dobře věděl, čeho se dopouští.

Pobečvan s Moravcem dumali, jak dál. „Filuta jeden, nepřiznává se k ničemu máme máme v ruce jen neproclené zboží. Čili vše můžeme skončit podmínkou a pokutou, což mu asi neuškodí a za dané situace považuje za jediné možné východisko nebo něco si chystá na soudní přelíčení a nechce se zamotat do přešiva protokolů."

„Co když někdo v zákulisí vyvíjí politický tlak, aby se vše ututlalo," oponoval Moravec. „Musíme vše zdokumentovat velmi pečlivě, aby nám obhájce něco u soudu nezhoupl do ztracena."

„Musíš ještě něco najít, je jasné, že hraje lišáckou hru, aby z případu vyvázl levně, možná jen s pokutou," konstatoval Pobečvan.

Moravec zkusil opatrnou cestu, s kolegy se začali vypyávat po starožitnostech v Ostravě, Olomouci, Brně a Gottwaldově. Brzo zjistili, že Houska v minulosti prodal dvě ikony z 18. století. Když si porovnal, že několik měsíců před tím navštívil Sovětský svaz, nabyt přesevědčení, že tenhle člověk tam má nějaký zdroj a pašuje vzácné obrazy.

Možná je prodává i za valuty. „Potřebuji povolení k soudní prohlídce jeho vilky," oznámil, „možná i pro odposlech."

„Nemáme nic podstatného, soudce nebude souhlasit," stroze poznamenal Pobečvan. Jenže ze pár dní jim přeše jen pomohla pečlivá práce techniků. U zabavených šperků odborníci museli požádat o spolupráci výzkumný ústav, zda jsou brilianty pravé, protože ani pracovníci z Granátu Turnov nedali jednoznačné stanovisko. „Musí vysvětlit, odkud pocházejí umělé kameny," čertil se Moravec. Teď povolení dostal, protože celní podvod nabýval na rozměrech.

Za 50 000 dolarů

Při domovní prohlídce objevili další obrazy, o nichž manželka řekla, že o nich neví. On tvrdil, že je zdědil. Proto přizvali odborníka z Národní galerie, který řekl, že u obrazu V. Klandinského z roku 1921 se neodvažuje říci cenu (protože nebyl ani znám ze soupisu díla), ve světě se však prodávají, asi za 50 000 dolarů. Inženýr Houska pochopil, že už musí promluvit. Hájl se, že cena neprocleného zboží je nadnesená a lze je koupit v Moskvě v

běžném obchodě, což odborný posudek zasláný z našeho velvyslanectví vyvrátil. Celkovou hodnotu zboží nakonec znalci stanovili na 906 000 korun. Inženýra odsoudili na 18 měsíců vězení (navíc byl odvolán z funkce ředitele a došlo ke konci jeho slibné kariéry), přestože stále tvrdil, že o hodnotě věcí nevěděl. Ale nakonec navrhl, že doplatí clo v plné výši, jen když mu všechny věci vrátí zpět. Jenže v té chvíli se do procesu vložila sovětská strana a žádala, aby ikony a grafické listy náš stát vrátil s tím, že se jedná o předměty významné kulturní hodnoty. Jen v případě Kandinského neuspěla, protože nikdo nemohl prokázat nezákonný způsob nabytí tohoto vzácného obrazu moderny 20. let.

Kdo utekl vyhrál

„Pojedeš se zase podívat na šachtu, tentokrát nejde o žádnou explozi,“ uslyšel Moravec od Pobečvana.

Jindřich Cvek si v úterý 9. června 1970 říkal: „Her-got, dneska je hic“. A od rána sledoval, jak se v oblasti jihomoravských Strážovic a Ždánicka kupí na obloze mračna, která jakoby kolovala zpět na stejná místa. Pršet bude, nemusí moc zalévat, v dusnu si sedl do křesílka a usnul. Po obědě ho probudila prudká bouřka, vyletěl jak čert a nadával si, protože mu ujel autobus. Vrátil se domů pro kolo a jel až do Kyjova, aby stihl další spoj do šachty v Šardicích. Kdyby zmeškal šichtu, dostal by absenci.

Po cestě si všiml, že množství napršené vody prudce narůstá, místy se slévala do kalných potůčků, nezáviděl těm, kteří museli pracovat venku, zatímco on v šachtě bude v relativním suchu.

Havíři odpolední směny, kteří sfárali v dole Dukla v Šardicích, kde se těžilo teprve šest let, netušili, že mezitím na povrchu se místy voda najednou slila do mohutného plošného proudu a strhávala zídky, ploty, domy, zalila cesty, mosty, poškodila i železniční trať. Nenadále se změnila v povodeň. Z polních cest se staly potoky. V Kyjově a Boršově bouřka doprovázela krupobití, zatopila čtyřicet domů, přitom utonulo tříleté děvčátko. V Dražůvkách voda dosahovala až po koruny stromů, děti zůstaly uvězněny ve školce, traktor, který pro ně přijel, uvízl. Teprve večer řetězec mužů s pomocí lana dostal děti do bezpečí.

V Lovčicích povodeň zatopila sto domů, desetina z nich spadla, v Sobůlkách voda strhla dva mosty, v Želeticích poškodila čtyřicet domů.

Kolem čtvrté hodiny odpoledne se chlapi pracující na povrchu obrátili na parťáka: „Franto, řekni dispečerovi, že v takovém lijáku se nedá nakládat výdřeva. Potřebujeme se trochu osušit.“

Za chvíli se vrátil: „Ogaři, máme vydržet, za půl hodiny si dáme pauzu, dole se pak bez nás nějaký čas obejdou.“

Co netušili

Nikdo z nich netušil, že v té chvíli už povodeň přímo zasáhla obec, kde zatopila tři domy. Daleko horší chvíle teprve měly přijít. Z okolních kopců, od Strážovic a Stavěšic, stékaly obrovské proudy vody, o půl páté pak dole vznikla řeka asi sto metrů široká a dva metry hluboká.

Nebezpečí však rozpoznal pohledem po okolí svého domu hlavní inženýr Pechura. Protože soused doma parkoval s větřieskou zemědělského družstva, obrátil se na něj: „Nasedni za volant, na šachtě asi bude hrůza, pojedeni tam, zítra vše vyřídím s předsedou“. Jenže po třech kilometrech brodění se v metrové vodě vjeli do zatáčky a zprava nečekali tak silný proud, který je stáhl do příkopy. Auto se naklonilo a převalilo na zídku dvoru jednoho domu. „Jsme v háji, na šachtu nedojedeme, věděli“.

Přibližně ve stejné chvíli, kolem páté hodiny, dispečer dostal z šachty zprávu: „V přípravném předku vyrazil proud vody, co máme dělat.“

Dispečer žádnou rezervu pro odčerpávání vody neměl. „Nemohu vám pomoci, raději se stáhněte rychle na pásovou chodbu a vyčkejte, prověřím celkovou situaci.“ Když zjistil, že výrony vody se objevují i jinde, rozhodl se k evakuaci.

Ligyfonem, hlasitým telefonem, okamžitě informoval další osádky: „Hrozí nebezpečí výronů vody, okamžitě opusťte pracoviště a stáhněte se ke kleci.“

Obrovské množství vody na povrchu si nacházelo cestu řídkým písečnoštěrkovitým nadložím lignitových slojí. Jak se později zjistilo, průsaky vytvořily v podzemí krátery až do hloubky sto metrů.

Po šesté hodině dispečer nařídil, aby všichni opustili důl únikovou cestou Na kříži. Pochopil, že opravdu hrozí nebezpečí zatopení některých porubů. Informace měl jen kusé, nevěděl, kde přesně se objevily prameny vody, nebo nebezpečné průvaly spodních vod, které se stávají občas. Dost dobře ještě nechápal, že se jedná o průsaky z povrchu, ačkoliv si mohl pohledem ověřit, že okolní pole zalila voda. V hustém dešti neviděl víry, kterými proudila voda dolů, do porubů, které nebyly příliš hluboko pod povrchem.

Nevrátili se

V místě styku tří cest, odkud se dalo uniknout, se sešlo 22 horníků. Předák Petr Zemánek rozhodl: „Raději běžte na povrch, nevíme, co se ještě může stát. Já ještě počkám na revírnicka Viktora Konečného, kdyby potřeboval pomoc. Šel totiž odvolat zbylé chlapy ze slojí, k nimž není hlasové spojení.“

Mohou tam být i zranění kdo z vás se mnou tady zůstane? Potřeboval bych vás pět.“ Po chvílce rozhodování se hlásili skoro všichni. „Já si vyberu, zbytečně byste se tady ostatní motali, kdybychom potřebovali někoho vynést. Víc vás nebude potřeba.“ Ani jeden se už nevrátil.

František Šach pracoval u pásu a po výzvě dispečera váhavě odcházel. Když zjistil, že chybí jeden člen jejich party, rozběhl se zpátky: „Asi nic neslyšel, jdu pro něj.“ Ostatní na něj čekali. Zpozorněli, najednou totiž uslyšeli podezřelé dunění. Za okamžik z chodby vyrazil proud vzduchu. „Pryč, utíkejme,“ zařval někdo naléhavě.

Na nic nečekali, vzali nohy na ramena a běželi, seč to šlo, chodbou, když se ohlédli, zjistili, že se rozhodli patrně na poslední chvíli. Za nimi se valil proud vody. Už nebyl čas myslet na zbylé dva členy party. Věděli, jak hrozný nepřítel jim doslova dýchá na záda. Strach je hnal, uvědomili si, že prameny vody na ně tečou i ze stropu chodby a nohama čvachtají asi v deseticentimetrové vrstvě kalné vody. Doběhli až na křížovou chodbu, trochu zvýšenou, tam už voda nebyla a proud, který je hnal, jakoby vyčerpával svou hrozivou sílu. „Máme obrovskou kliku, pokud bychom se zpozdili jen minutu, tak nás zalila až po krk, možná bychom zhebli,“ poznamenal kdosi. Marně vyhlíželi Františka a Lojzu, dole se převalovala voda, dosahovala až ke stropu chodby. Mlčky sundali helmy: Naděje, že ti dva se uchytili někde ve vzduchové kapse, nebyla velká.

V sedm hodin si dispečer svolal všechny horníky, kteří se dostali na povrch. Počítal a hned vytušil něco hrozného. Dvě skupiny stihly vyfárat včas, zatímco dalším se tento manévr nepodařil. Chybělo mu 34 havířů. „Musíme se pokusit o záchranné práce, vytvoříte dvě skupiny a zjistíte, jaké jsou možnosti, nebo jestli někdo neleží zraněný a nepotřebuje odnést.“ V té chvíli přišla další povodňová vlna od Stavěšické-ho potoka a přerušila dodávku elektřiny.

Pustili se do záchranných prací, ale v daných, dost omezených podmínkách, bez proudu, se toho nedalo moc dělat.

Moravec přijel den poté, inspektor báňského úřadu se s ním dohodl na společném postupu: „Myslím, že problematiku neznáte, vyšetřování povedeme my, ale na druhé straně bych uvítal, kdybyste pozorně sledoval naši práci. Máte zkušenost, že poznáte, kdo se nás snaží oklamat, anebo pohledem jakoby nezúčastněného odhalíte slabiny v logice výpovědí. Musíme holt zjistit, zda opravdu udělali všechno, aby zachránili lidské životy.“ Tentokrát se, ukázalo, že nikdo nic nezanedbal, holt přišla přírodní katastrofa.

Záchranáři použili u závrtů tři vyhledávací sondy v naději, že někdo přežil ve vzduchové bublině. Odborníci z Polska přijeli s široko-profilovými soupřavami, s jejichž pomocí lze vyzvednout lidi z podzemí. Marně. Vzduch porézní půdou rychle unikal a zjistili, že hodinu po zatopení nikdo neměl naději na přežití. Poslední oběť našli až 15. října, byl jím Jindřich Cvek, paradoxně právě on první ohlásil průval vody do dolu. Jemu mnoho horníků vděčí za život.

Lepší živá než mrtvá

Pošmourné listopadové ráno 16. listopadu 1979 zdvihl těsně po šesté hodině praporčík otrokovické služebny VB telefon. „U Dřevnice leží nějaká dívka, nehýbe se, asi je zavražděná," poté popsal volající místo, kam je potřeba zajet.

Hlídkový vůz přijel na místo za pět minut. Praporčík opatrně postupoval, aby nepoškodil stopy po pachateli. Na první pohled poznal, že dívka má na krku modřiny, ale žádné zjevné krvácení. Sáhl ji na krční tepnu a nemohl uvěřit, stiskl ještě víc a cítil tep. „Je živá!" vykřikl na kolegu u auta, „okamžitě volej pro sanitku a nachystej deku."

Moravec se skupinou techniků přijel vlastně k místu, kde už nikdo neležel. „Lepší živá než mrtvá," poznamenal sarkasticky. „Pro všechny případy je potřeba sejmout všechny stopy, ještě nemá vyhráno," dodal, když jí posvítíl baterkou pod zdvihnuté víčko. „Je mladá, snad ji funus nečeká, ale doktoři budou mít co dělat."

Výsledky pátrání na místě nálezu lze označit za chabé. Otisky stop patřily jen dívce, šla dost vrávoravým krokem od cesty, kabelku ani žádný jiný doklad neměla. „Bud' byla pořádně opilá nebo před někým utíkala," mumlal si pro sebe Moravec, jinou variantu neviděl. Služební pes kupodivu držel její stopu až k domu u náměstí, do jeho průchodu, odtud pak odbočil a směřoval kupodivu až k hotelu Bajer u nádraží.

Moravec musel počkat až do hotelu přijdou obsluhující. Popsal jim dívku i její oblečení. „Včera někdy kolem páté odpoledne přišli manželé Pokorní, chodí k nám pravidelně, za chvíli si k nim přisedla dívka, kterou popisujete. Jménem ji neznám, ale občas jsem ji tady zahlédl, podle mne je svobodná, protože skoro pokaždé jsem ji viděl ve společnosti někoho jiného," odpověděl číšník. Zelenka v té době zjišťoval, kdo bydlí v domě s průchodem a jestli dívku nespatri. Jenže na jeho zvonění mu otevřel jen mladý muž v prvním patře, na dveřích byl štítek Samkovi, ostatní nájemníci byli asi v práci. „Co chcete?" mžoural očima. Podle obličejů a dechu si Zelenka mohl domyslet, že včera poněkud přebíral.

Tu babu neznám!

Popsal dívku, mladík pokýval netečně hlavou. „Nic nevím, ze včerejška si nic nepamatuji, takovou babu vůbec neznám," zabouchl dveře. Bylo jasné, že víc se od něho v dané chvíli nedá dozvědět.

Moravec mezitím dostal zprávu z nemocnice. „Podařilo se ji stabilizovat, je při vědomí, ale neschopna výslechu, až odpoledne. Podle předběžného vyšetření má podkožní výrony na

prsou, na zádech, na zápěstí, na nártách, na nohou oděrky a zhmožděniny. Byla znásilněna, dost surově, podle odřenin na genitáliích." To vysvětluje její bezhlavý útěk a vyčerpání, které ji málem stálo život, pomyslel si Moravec a vydal se hledat manžele Pokorné.

Jeho lehce našel na radu číšníka v místním Barumu.

„Ano, včera jsme seděli s Věrou Jánskou. Delší dobu jsme se neviděli a probírali pracovní i rodinné záležitosti. Plánovali jsme, že půjdeme tančit do Společenského domu, ale z toho sešlo."

„Proč?"

„Do poklidného posezení nečekaně zasáhl nějaký Vašek, doslova se vnutil k našemu stolu a po chvíli Věře nabídl, aby s ním šla tančit. Choval se nevhodně, tak jsme se rozhodli, že o jeho společnost nemáme zájem a šli jsme domů."

„Ona s ním zůstala?" Přikývl. „Máte dojem, že byl mezi nimi bližší vztah?"

„Určitě se dobře znali, ale poznal jsem, že moc o jeho společnost nestojí."

Moravec se musel vrátit do hotelu. „Kdy odešla Věra, a s kým? Neřekl jste mi všechno."

„Vlastně máte pravdu, ani jsem si neuvědomil, zůstala tam s Vaškem. Poručil láhev vína a myslím, že odcházeli někdy kolem jedenácté, trochu podnapilí."

„Nemá příjmení?"

„Má, ale já si ho nepamatuji. Moment, kamarádi s naším bývalým kolegou Vojtou Dadakem, ten o něm ví víc. Ostatně se mi zdá, že se při jejich odchodu s nimi bavil u dveří."

Věra mohla konečně hovořit: „O půlnoci jsme opustili hotel, při odchodu se tam objevili jeho kamarádi Vojta a Miroslav. Přemluvili mne, že je škoda, abych trčela hodinu na nádraží, než mi pojede vlak, abychom šli posedět k nim do bytu, Vojta mi slíbil, že mě pak ještě doprovodí na nádraží."

V bytě jsme se bavili, poslouchali hudbu, tančili a pili, já nějak zapoměla na čas a vlak mi ujel. Další přípoj jsem měla až ve čtyři ráno. Celkem mi nevadilo, že bych tam počkala. Jenže chvíli si šuškali, pak zamkli dveře bytu. Začali mne všichni tři líbat, osahávat, navrhovali skupinový sex. Já nic takového nechtěla, bránila jsem se. Když nepřestávali, žádala jsem otevření bytu, protože musím jít na chodbu, kde je záchod. Tam jsem se zamkla. Kluci se mne snažili vylákat sliby, že budu volná, nic mi neudělají, prý je to jen sranda. Ale já jim nevěřila, meh moc popito.

Vojta a Vašek se vrátili do bytu, Miroslav zůstal za dveřmi. Tvrdil, jak je mu špatně a bude zvracet, musí okamžitě na záchod. Já mu naletěla, po otevření mě obejmul, nepustil a chtěl to. Já odmítala. Po slibu, že mne nechá odejít, jsem souhlasila s návratem do bytu. Když jsme se společně vrátili, nebyly k nalezení moje věci, ostatní dva je někde uschovali.

Pak zase zamkli byt a všichni tři mne obstoupili, dověkli na postel, násilím svlékli a vystřídali se na mně tak, že dva mne drželi, jeden za ruce a druhý za roztažené nohy. Ústa mi ucpávali, abych nekřičela. Odpor byl marný. Já začala být zesláblá, neměla sílu se bránit. Pak se oblékli, já také, ale když mě chtěli znovu osahávat, plačíc jsem z domu utekla. Běželi za mnou, ale když potkali dole v průchodu nějakou paní, rychle se schovali a já běžela, ale najednou byly kolem mne jen keře a plot, za ním staré železo. Víc už nevím," utírala si slzy. Mezitím Zelenka přivedl k výsledku číšníka Vojtu. Seděl se sklopenou hlavou. Když mu Moravec, stručně zopakoval slova Věry, vytušil, že je konec. „U koho jste byli?"

„Miroslava Samka, u náměstí." Zelenka si uvědomil, že s ním ráno mluvil.

Nařežte jim

Když přijeli k domu, stáda ve dveřích mléčného bufetu prodavačka. „Nařežte jim pendrekem, dělají celou noc rámus, chlastají jak o závod."

„Kdy jste je viděla?"

„Já tady bydlím, někdy od půlnoci byl u Samka virvál, pak tam křičela nějaká holka. Když se ve čtyři ráno vracela sestra z vlakového turnusu, ze vchodu vyběhla nějaká dívka, jen tak, bez kabátu a ti tři výlupci za ní. Schovali se, když sestru uviděli. Ta holka běžela někam k

Dřevnici."

Miroslav Samek, podruhé ženatý, čekal narození dítěte, rozhodl se s kamarády tuto událost slavit. V roce 1977 se vrátil z výkonu trestu za znásilnění. Vojta, ne-vyučený číšník, ženatý otec dvou dětí, třetí z party, Vašek, pracoval jako závozník, původně kominík, měl za sebou už jeden trest. Samka odsoudili na sedm let a jeho komplice každého na čtyři roky.

VYKOPALI HNOJNÍK

„Fotíku," trochu ironicky poznamenala Milada Ztracená ke svému muži, „už několikrát vidím inzerát: Studnařský mistr poradí, najde vodu. Jednou v deníku Práce, pak ve Svobodném slově. Napiš mu, už mě leze na nervy, že se musíme doprošovat v dědině, abychom si načerpali vody."

Nedávno levně získali domeček v Nelešovicích, bohužel neměl studnu, což byla jediná vada, jinak věděli, že po opravě budou se stavením spokojeni.

„Vždyť nám majitelé říkali, že už se o to pokoušeli před námi dvakrát, ale marně."

„Bůh ví, jak hluboko kopali, byli už staří. Tenhle chlápek, když inzeruje v takových denících, musí být machr," důrazně prohlásila.

Za týden už mluvili s Františkem Nohou.

„Pracoval jsem dlouhou dobu u Vodních staveb, mám značné zkušenosti s vrtáním studní, jenže tato firma odmítá vzít v úvahu, že při vyhledávání vody existuje alternativní možnost pomocí proutků, které používali po staletí naši předkové. Proto kombinuji jak znalosti geologické, tak i tuto metodu."

Miladu svým vystupováním nadchnul a ihned se domluvili, kdy Noha přijede na návštěvu do Nelešovic. Dokonce získala pro průzkum i další dva sousedy, kteří rovněž neměli studnu. Jen starý Hrazdíra se nenechal zlákat. „Uvidíme, já už vykopal dvě studny a vodu jsem v nich viděl akorát o deštích. Ostatně tenhle svah byl dyčinky suchý."

v letních měsících byla tak lákavá, že už plánovali, jak budou pěstovat zeleninu, postaví si jezírko. Plánů měli habaděj. Protože neměl Noha telefon, přijel po složité urgenci až za čtrnáct dní s virgulí. „Pozorně si musím projít terén a podívat se po okolí. Seriózní odborník musí dobře znát morfologii krajiny, klimatické podmínky a hlavně rozumět hydrogeologii. Prutek někdy ukáže více vhodných míst, ale z teoretických poznatků o okolí se dá určit z vybraných míst to, kde je největší vydatnost pramenů."

U jedněch sousedů přespál, záhadně chodil po okolí vsi, vyptával se také sousedů, což nejvíc udivilo starého Hrazdíru. Nakonec si vzal do rukou proutky, měděný drát a na ruce měl velké letecké hodinky s kompasem.

„Kdo nám ji vykope," ptali se manželé, kterým se blížil důchod a na takovou práci neměli.

„Na Slovácku je taková dvojice chlapů, jeden se mnou dělal, ale jsou samostatní, dělají podle mých pokynů. Domluvím vám s nimi schůzku, materiál si musíte koupit předem a potřebovali

by tady někde bydlet, studnu nevykopete za dva dny. Vy jste z města, ten týden by mohli spát u vás," navrhl.

„Jak se vyrovnáme s vámi?"

„Hledání je tady opravdu složité, celkově jsem tady strávil i s cestou 16 hodin, písemný certifikát vám pošlu poštou. Když vše vynásobím, dostanu 1 200 korun. Máte štěstí, že jste tři, tak se složíte a vv-

dozm a JMenck přijeli autem za týden, měli plno náradí, okovy, rumpálek, sepsali, kolik skruží i dalšího materiálu se má koupit. Ubytovali se a příštího dne se pustili do práce, sousedé Ztracených jejich služby odmítli. „Máme syny a jednoho známého, my si studnu vykopeme sami, děkujeme."

„Jak myslíte," potutelně prohlásili. „Můžeme vám alespoň poradit," nabídli se, jen za panáka." S touto nabídkou uspěli.

Práce jim moc nešla od ruky, v podstatě na ně nikdo nemohl dohlížet, protože všichni vyjma Hrazdíry chodili do práce. „Chlapi, podle mne kopete špatně," radil dědek přes plot a pota-hoval ze své dýmčičky.

Nic proti proutkařům

„Dědo, nerad'te, my máme odborníka, který ví, kde je voda, takových studní jsme udělali habaděj."

„Nic proti proutkařům, jenže kopete v místě, kde býval hnojník, je zasypaný, narazíte na pěkně smradlavou vodu, takovou by nepil ani potkan."

Za tři dny poznali, že měl pravdu. „Tady to smrdí, ozval se Jožin. Hergot, ten dědek měl pravdu. Musíme začít na druhém místě."

Když vysvětlili manželům Ztraceným, že měli na tuto skutečnost upozornit, byli skoro na vývrat. „Tři dny zbytečné práce a to si ještě vzali zálohu na celých čtrnáct dnů," hořekovala Ztracená. Oba kopáči ve čtvrtek oznámili, že pojedou domů, aby o víkendu neza-vazeli, Jožin výrazně kulhal. „Musím si vyléčit koleno, zlomila se kláda a já spadl."

Jenže v neděli nenřieli

ledová sprcha. „Mí známí od dohody ustupují, protože došlo ke zranění jednoho z nich, odpovědnost vlastně nesete vy, jako jejich zaměstnavatelé. Můžete být rádi, že Jožin nechce náhradu za úraz."

„To jste dopadli, moc toho nevykopali, sebrali plno peněz a teď jste v tom sami," smutně konstatoval Hrazdíra. „Já těm kujónům vůbec nevěřím, každý večer dost nasávali a Jožin si pád mohl způsobit vlivem alkoholu."

„Co teď?"

„Máte nějakou smlouvu? Nemáte, tak jste z obliga, ale studnu vám už určitě nedodělají, musíte si pomoci sami. Jen je mi líto skruží, které zůstanou v zemi."

Uběhly tři týdny, když Ztracení a jejich sousedi v pátek po příjezdu s překvapením zjistili, že mají vykradené domky. Jenže zámky ani okna nebyly vůbec poškozené a technik zjistil, že dveře byly otevřeny originálem klíčů.

Moravec zpovídal okolní obyvatele, nikdo nic neviděl, jen Hrazdíra si vzpomněl. „Možná se mýlím, ale viděl jsem ty dva, co kopali u Ztracených studnu. Jenže oni říkali, že s nimi skončili, ale přijeli ve čtvrtek večer, skoro v noci, jenže dnes už tady nejsou."

Nebylo nijak těžké najít adresu této povedené dvojice, která i u řady jiných občanů jen začala kopat studnu, ale přitom si stačila udělat otisky klíčů od objektů a pak je po několika týdnech vykrást.

Soud zjistil, že František Noha daň z příjmů téměř neplatil, ale zkrátil si ji přibližně o 15 000 korun, pokud se daly jeho aktivity zjistit. Pokud jeho činnost lze považovat za znalecký úkon, tak měl v roce 1978 nárok na odměnu 17 korun za hodinu s náhradou cestovního, a to ho zákazníci většinou vozili. Přitom Vodní stavby fakturovaly za hodinu práce pro vytyčení studny 34 korun, přičemž opravdu se k situaci vyjadřovali odborníci na hydrogeologii a

morfologii. Nohovi se spoluúčast na krádežích nedařilo jednoznačně prokázat, dostal proto nižší trest, zatímco Jožin a Zdeněk vyfasovali každý dva a půl roku.

Noha si za práci 30 minut s pomocí proutků, měděného drátu a starých hodinek účtoval až 300 korun. Za den dokonce až 2 000 korun. Nicméně vážený proutkař neměl povolení k podnikání. Přitom se ví, že na běžnou denní spotřebu v rodinném domku stačí vydatnost pramene asi sedm litrů za minutu, což je množství dostupné v geologických podmínkách našeho státu dosti časté a dá se najít jak bez proutků, tak i bez odborníka. Je nutno dodat, že někteří proutkaři mají někdy dobré hydrogeologické znalosti a velmi vydatné prameny pomocí proutků najdou.

MYLNÝ NÁZOR

Právě minutová ručička poskočila na třetí dílek po půl šesté ráno 22. února 1978, když na rozvodně dolu Stařic II zaznamenali přechodný pokles napětí v soustavě 6 kV. Současně dispečer zjistil, že ztratil spojení s oblastí druhého důlního pole u sloje R1 pod prvním patrem. Co se mohlo stát, pomyslel si. Pak si uvědomil, že na přípravném díle proběhly ve čtvrt na šest trhací práce, snad se něco nestalo, ale časový odstup se zdál dost dlouhý k tomu, aby obě události mohly mít přímou souvislost.

Asi za pět minut zaslechl ránu a krátce poté se z jámy vyvalil dým. Výbuch !! Přesně v 5.40. Okamžitě zalarmoval záchrannou četou, obvolal Báňskou záchrannou službu a nemocnici. Jediné štěstí, že končí šichta, uvědomil si. V této chvíli většina horníků fárá nahoru, nebo čeká u výjezdu z těžní jámy, takže výbuchem nemusí být zasaženi. Pak z lygafonu uslyšel krátce po sobě pět slabších ran, asi následovaly dopro-vodné výbuchy.

Podle jeho odhadu ka-tastrofa zasáhla rozsáhlou oblast druhého důlního pole ve sloji R1 pod prvním patrem v délce chodeb mož-ná až deseti kilometrů.

Nedočkavě čekali

Pracovníci na povrchu nedočkavě stáli u těžní jámy a čekali, kdo vyjede, a jestli potřebují pomoc. Někteří se vítali, čekala i ranní směna, věděla, že z bezpečnostních důvodů dnes určitě nesfárá. Horníci, kteří vyfáráli, se objíma-li a mnozí měli v očích slzy, patrně moc nechybělo a nebyli mezi živými. Dispečer s revírníkem zatím nedočkavě počítali. Za chvíli přijel ředitel i s náměstkou, krátce jim referoval o průběhu havárie a dodal: „Pohřešujeme jedenáct horníků ze tří osádek.“

Po zhodnocení situace dostali záchranáři pokyn sjet dolů, protože nedošlo k rozsáhlému požáru, měřili koncentraci metanu. Zjistili, že výbuch nastal u přípravného předku 219 5226, naštěstí na dalším porubu se pro poruchu netěžilo.

Teprve, když si všichni byli jisti, že nemůže dojít k dalšímu výbuchu či požáru, začala práce pro báňskou inspekci a vyšetřovatele, aby se odhalila příčina této tragédie. Podařilo se výsledky horníků zjistit, že při pracích docházelo k řadě drobných porušení bezpečnostních předpisů.

Moravec se pohyboval jako v bludném kruhu, neměl se čeho chytit a odborníci také tápali. „Příčin může být hodně, stačí jiskra, i když zařízení se vyrábí v nevýbušném provedení, ale při tření lehce vznikne zajiskření, a pokud tam přímo někdo nepracuje, dá se lehce pře-

hlédnout," vysvětlovali složitě a zatím si jen kreslili podle výpovědí horníků možný scénář tragédie.

Konečně za dva dny se začal rýsovat první postřeh. K požáru přispělo, že v místě výbuchu našli velké množství uhelného prachu. Přímá škoda dosáhla 6,3 milionu korun. „Stále nemáme jistotu v tom, co bylo prvotní příčinou výbuchu," shodli se odborníci. Samovznícení metanové směsi se jim nezdálo věrohodné. Podrobně procházeli všechny doklady, nejhorší, že přímé svědectví z druhého důlního pole už nemohl nikdo podat, protože nikdo nepřežil. Ke slovu museli přijít specialisté z výzkumného ústavu a po propočtech přece jen usoudili, že muselo dojít k iniciaci lidským přičiněním. „Faktem je, že střelmistr Lešek měl podle zápisů šrajbra provádět trhací práce, jenže pokud by dodržel přesně postupy, tak k něčemu takovému mohlo těžko dojít," uvedl inženýr Doubrava. „Bohužel Leška už také nevyslechneme." Moravec věděl, že přímo mezi horníky nic nezjistí, na šachtě každý poznal, kdo patří k jejich cechu, a tak zvolil jinou cestu. Vydal se do Stařice, kde navštívil místního okrskáře, kterému vysvětlil, co ho zajímá.

„Mezi jednotlivé party se nedostanete, havíři jsou dost uzavření vůči cizím, navíc nemluvíte po ostrav-sku. Bud' vás budou kulit a vykládat historky, kterým neporozumíte, nebo se na vás budou dívat s opovržením."

„Vy sám jste něco nezaslechl?" naléhal Morava. „Řečí se vede plno, přímo odtud tam zůstali tři chlopi. Každý má jiný rozum, ale oddělit nějaké drby od skutečnosti nedovedu," nerozhodně se vymlouval strážmistr. Rozebírali možnosti, nakonec se shodli, že by mohl kontaktovat někoho zkušenějšího..Zatímco stráž-mistr jako domácí úkol vybíral vhodný typ, Morava dostal jiný nápad zašel na personální oddělení šachty a listoval ve spisech bigádníků. Věděl, koho hledá. Konečně svého muže, Josefa Šlachtu, našel. Musel ho jen kontaktovat. Mezitím se ozval strážmistr, aby přijel. „Tady Zbyšek Gwuzdek na šachtě pracoval, nedávno odešel do důchodu a muže vám toho mnoho říct. Navíc mu tam zůstal synovec, tak se o výbuch zajímá trochu víc." Zbyšek na důchodce nevypadal, ale vlastně tady se chodí v 55 letech, uvědomil si Moravec. „Víte, potřeboval bych podrobnosti, není pořád jasné, jak k tomu mohlo dojít. Za třicet let práce v dole rozeznáte hospodské bláby od skutečnosti." „Donedávna jsem pracoval v prvním patře, čili vím, jaké tam byly poměry. Také tomu nevím hlavy paty, nikdo nepřežil, ale jedno od synovce vím. Po odstřelu se má sloj řádně odvětrat, někdy dočasné přejít

na jme pracoviště, změřit metan, protože při jeho velké koncentraci se nedá dobře dýchat a robit. Jenže oni honili nejen plán, ale i nějaký rekord. Předák si usmyslel, že ho překonají. To víte, vidina vysoké odměny a pro předáka dovolená s rodinou na Kavkaze. Chlapi mu vytýkali, že porušuje postupy, navíc je všude plno prachu, nikdo nechce jít dřív do důchodu kvůli silikóze. Nedal si říct," smutně vysvětloval. Pak konečně našel Josefa Šlachtu. Na brigádě nastoupil podruhé, tentokrát s úmyslem zůstat na šachtě. Potřeboval po rozvodu byt. Moravec si jej vyhlédl nejen pro praxi, ale chemik středoškolák, ženista, mohl vyzorovat víc.

Poslal ho někam

Po chvíli debatování se Šlachta odhodlal: „Jen mezi námi, podívejte se dobře na záznamy střelmistra. Já ho totiž načapal dva dny předtím, jak odpaloval ve spojovací chodbě rozbušky. Prý nový typ, DeM Zb má podle výrobce údajně zvýšenou bezpečnost proti zážehu ve výbušném důlním prostředí. Jako chemik vám řeknu, že v prostředí metanu bych neviděl ani náhodou něco bezpečného. Ještě mě za můj dotaz poslal do řiti, abych se staral o sebe. To víte, na brigádníka si vyskočil."

Když si Moravec přečetl, že pět dní před katastrofou střelmistr Lešek nevrátil rozbušky do skladu výbušnin, za což dostal kárné opatření, chápal, že ani po^o té se nepodřídil a asi se s nimi nechtěl tahat po noční nahoru a vyřizovat papíry. Nakonec se zjistilo, že se opravdu rozšířil mylný názor o nových typech rozbušek, že jsou zcela bezpečné.

Příčinou této tragédie se stala nedovolená likvidace zbylých rozbušek po trhacích pracích. Jejich odpálení Lešek provedl v nedostatečně odvětraném důlním prostoru po předchozí trhací práci, při níž obyčejně dochází k výronům etanu, což se pravděpodobně stalo. Na tragédii tak bylo zaděláno.

SMRTELNÁ NENÁVIST

Začalo pěkné dopoledne 19. srpna 1979, když se otevřely dveře obvodního oddělení VB ve Velkém Senově a službě se představila žena středního věku doprovázená mladým mužem. „Musíme oznámit závažnou záležitost,“ klidně začala. Muž v uniformě si vybavil, že je to Jana Kurná, která už mnohokrát hlásila, že ji manžel v opilosti napadá.

Zase patálie s jejím

„Včera večer mě zase starej napadl a vyhrožoval se sekerou, že mě zabije. Ubránili mě synové, IGletý Miroslav a 15letý František, kteří v té chvíli vyšli za mnou na dvůr. Starej nebyl k udržení, porvali se s ním a těžce ho zranili. Svědkem je tady Ladislav Poniklý, byl u nás na návštěvě.“

„Je v nemocnici?“

„Nikdo se o ožralu starat nebude, leží tam na cestě, kdyby se probral, zase se bude bít, odveďte ho raději na záchytku.“

Praporčík je vzal do auta a dojeli pro Vladimíra Kur-ného. Už z dálky viděl, jak leží na neupravené cestě v blízkosti svého domu v obci M. Při bližším pohledu zjistil, že má rozbitý obličej a nejeví známky života. Okamžitě volal pro lékaře, i když po ohmatání krční tepny usoudil, že už to má za sebou. Ostatně lékař konstatoval totéž a nařídil vzhledem ke smrtelným zraněním způsobených surovým násilím odvoz na pitevnu.

Operační středisko Krajské správy SNB poslalo výjezdovou skupinu. Moravec napřed vyslechl praporčíka. „Kurný v opilosti hrozně řá-

dí. Denně hodně pije, pak se chová agresivně, hlavně k manželce, bezdůvodně žárlí a jednou v noci ji vyhnal z domu jen v noční košili. Těmto výstupům musejí přihlížet děti, zejména dospívající synové.“ Nenávist na obou stranách, uvědomil si, motiv je tedy jasný, ale jak vše proběhlo?

Začal u manželky. „Včera večer přišel zase na šrot, šel spát do kůlny u domu, ačkoliv jsem ho žádala, aby spal doma a nedělal nám ostudu před návštěvou, zrovna přišli nastávající snoubenci našich dcer Jany a Ladky.“

Netrefil sekerou

Manžel na moji snahu reagoval tak, že vzal sekeru a vyhrožoval, že mě zabije. Z obavy před útokem jsem utekla na cestu před domem, kde po mně hodil sekerou, ale netrefil. Synové už otce nesnášejí pro jeho hrozné chování, poté se na něj vrhli a násadou na lopatu ho střídavě tloukli, až upadl na zem. Pak mu dali ještě několik ran, příběhla jsem se snoubencem Ladi-

slavem a podařilo se oba od ležícího otce odtáhnout. Toho jsme nechali ležet, ať se vyspí z opice."

Technici našli na cestě násadu, kterou použili synové, údery se zlomila na několik částí, jedna část však zmizela. Nicméně zřetelně se daly rozeznat kapky krve. Stopy obuvi odpovídaly jak obutí synů, tak i matky a zetě. Jenže našli i řadu dalších stop obuvi, s nimiž si nevěděli rady.

Nicméně pitva prokázala, že muž utrpěl velké množství poranění na hlavě. Nejzávažnější byl úder napříč obličejem, zbývající smrtelné údery padly v době, kdy už ležel obličejem dolů a nemohl nikoho aktivně ohrožovat!

Na základě toho bylo nutno stanovit pečlivě metodiku výslechů, protože předběžné výsledky zúčastněných shodně potvrzovaly, že údery synové bránili sebe a navíc matku.

Syn Miroslav nakonec přiznal, že usmrcení otce předem připravili a za iniciátora označil bratra Františka. Ten přišel s myšlenkou, že ho musí konečně zabít. Svěřili se s tím i matce, která zpočátku váhala, ale nakonec i ona souhlasila. Zcela náhodně vše vyslechla i ISletá sestra Hana, která domluvu prozradila první.

Všichni věděli, že večer 17. srpna přijede, jako obvykle, v podnapilém stavu s traktůrkem. K útoku si připravili násadu a železný sochor. Pozdě večer čekali se souhlasem matky u staré kovárny, kolem níž obvykle jezdil. Chtěli ho srazit a inscenovat vše jako nehodu. Jenže ten den se vrátil mimořádně pěšky a v doprovodu známého.

Odpoledne 18. srpna přijela domů dcera Jana, která se snoubencem Ladislavem bydlela mimo, ale poznala, že se něco stalo. Matka se jí svěřila, že den předtím ji otec zase vyhodil. Rovněž ho nenáviděla a souhlasila se zabitím. Promluvila s každým bratrem zvlášť. Jana vyvolávala atmosféru nenávisti, tvrdila, že otec na ně něco chystá, až usnou, pak něco provede matce.

Rozhodli se nečekat, až zaútočí. František s bratrem vzali svítilnu a hledali ho v prvním poschodí domu.

Těsně před tím si otec vzal montérkovou blůzu, nahodil kožich a odešel do kůlny. Všichni se rozhodli toho využít.

Rozdělili se na dvě skupiny. Miroslav a zeť Ladislav šli ke kůlně, aby neodešel, František s Pavlem (snoubencem další dcery Ladky) obešli dům z ulice pro případ, že by se otci mohlo přece jen podařit utéct. Ladislav nesl kus odříznuté vodovodní trubky, když se sešli všichni čtyři na dvorku před kůlnou, věděli, že otec ještě neodešel. Miroslav otevřel polovinu vrat, rozsvítil uvnitř stropní světlo a František oknem uviděl, jak otec leží na hromadě pilin. Sel dovnitř a vyzval ho, aby šel spát domů. Ten ho odbyl, že již nemá domov a otočil se. Pak požádal matku, aby ho vylákala ven. Zpočátku slezl z hromady pilin, nadával jí, ale z kůlny nevyšel. Nakonec po slovní potyčce se naštvál a vyšel ven, kde ho ihned napadl zeť Ladislav a syn Miroslav. Pavel utekl, nechtěl se dívat. Manželka s dcerou Janou podněcovaly Ladislava, aby ho zabil. Jenže otec se zmohl na útěk zadní částí dvora, vraty se dostal na ulici, kde křičel o pomoc. Všichni tři muži běželi za ním. Syn Miroslav jej předběhl a praštil násadou do obličeje, přitom oba upadli na zem. Otec vstal, ale syn František a Ladislav se na něj vrhli a střídavě ho bili do hlavy. Miroslav vstal a zbytkem přeražené násady ho mlátil do zátylku. Manželka s dcerou doběhly, otočily otce na *záda*. Miroslav ho kopal do tváře. Když se nehýbal, nechali ho ležet a odešli domů.

Nemít tyrana

Na dvorku stála zděšená nezletilá Hana. Jana ji utěšovala, že je lepší nemít doma takového tyrana. Jen Pavel jim tento čin vytýkal. Pak si sedli v kuchyni a domlouvali se na výpovědi. Účast matky, Jany a Ladislava chtěli zamlčet s tím, že jako svědkové budou vypovídat ve prospěch synů v domnění, že jako mladiství nemohou být potrestáni. Synové od počátku nepopírali svůj útok jako obranu matky.

Syn František, na něhož se zloba otce nejvíc přenášela, utíkal z domova a matka mu do úkrytu posílala jídlo. Aby tomu otec zabránil, dokonce jej přikoval řetězem k zábradlí domu po dobu

čtrnácti dní, kdy spal na holé zemi a dostával jen jedno jídlo denně. Otec matku nutil, aby podala návrh na umístění syna do dětského domova, čehož dosáhl a František tam pobyl tři roky. Po tomto rozhodnutí v synovi vzplálo rozhodnutí, že se otci krutě pomstí. Domů se vrátil v 15 letech, v červenci 1979, měsíc před vraždou.

Tehdy otec v opilosti rozbil bytové zařízení, matka před komisí národního výboru odmítla - vypovídat z obav, že ji zbije. Pokutu pak musela zaplatit z peněz na domácnost. Tvrдили, otec prý dokonce pohlavně zneužil dceru Janu. Na druhé straně uměl všechno opravit, měl vybavenou dílnu, jenže zákazníci zneužívali jeho sklonu k alkoholu a platili za služby flaškami, což vyhovovalo jeho sklonu k pití. Před soudem nakonec stálo šest osob, jen Jana a Pavel vyvázli s podmíněným trestem.

MÍSTO ŽERTU INVALIDITA

„Milane, mám v nemocnici zajímavý případ," ozval se primář olomoucké fakultní nemocnice. „Přijed' za mnou, potřebuji se poradit."

Předposlední lednový den roku 1979 hospitalizovali 48letého Vladimíra Budu ze Senice, který měl na konečnicku popáleniny III. stupně, na hýždích rýhy a vypálený svěrač konečnicku, proto mu museli udělat vývod bokem. Ke zranění došlo 28. ledna, kdy začal pociťovat bolest v místním hostinci. Jenže se nepamatoval, jak ke zranění došlo, ani neví, jak se opilý dostal domů, kde celý další den vyspával.

„Tenhle člověk skončí v částečném invalidním důchodu. Logicky však nemůže jít o to, že by si ublížil sám. Jednak ještě 30. ledna • měl skoro promile alkoholu v krvi, jednak poškodit se právě na konečnicku je dost obtížné. Myslím, že mu k tomu někdo pomohl, možná náhoda, ale jedná se o vážný úraz a ten je nutné vyšetřit i kvůli pojišťovně," říkal Milan Moravec.

Do Senice poslal Zelenku. Chvilí mu trvalo, než zjistil, do které hospody Buda chodí. „Soudruhu vedoucí, copak nám povíte o Budovi?" zeptal se Václava Smila.

„Copak? Chodí sem pravidelně, dost pije, ale celkem tichý chlap, nedělá kravál, nebije se, dluhy nedělá, nezvrátí. Normální štamgast, takových je," odpovídal s klidem.

„Tak mi povězte, co tady dělal 28. ledna 1979? Dost podrobně!"

„Moment, musím si to trochu srovnat, už uběhlo pár dní."

„Nevymlouvejte se, od té doby tady nebyl," uhodil na něj policajt.

Nezabásli ho

„Takhle to je, vy jste ho zabásli? Nevím co bych řekl, tady jenom pil," rozpačitě vypovídal.

„Říkal jsem podrobně a vzpomínejte rychle, než sem pozvu..."

„Jo, jo, já zavolám manželku, ta si toho pamatuje víc," snažil se vymluvit vedoucí.

„Ona tady také dělá?"

„Ano, má na starosti výčep a kuchyni."

„Tak ji vyslechnu samotnou a rychle ze sebe vyklopte co víte!"

„Přišel už dopoledne, měl trochu pod kloboukem, možná si ráno přihnul nějaké samohonky. Bral totiž hostům piva, ze kterých pak upíjel, trochu srandy, trochu blbosti. Taky sem řekl, ať si sedne a neblázní. Pak se jeden z hostů, montér, našel, říkal že uvidíme, jak ho uzemní. Nabídl mu, že zaplatí 30 rumů, když je vypije. Stihl jich jen 15 a usnul na židli, přitom se pomočil. Odesli jsme ho proto. do sousedního lokálu, který se používá jen při tancovač-kách, tam jsme mu dali židli k akumulacním kamnům, aby se vyspal a oschnul."

„Nic jiného se nestalo?”

„Ne, o tom bych věděl.”

„Jenže podle něj se mu tady něco stalo, je totiž popálený!”

„Copak snad něco neprovedl. „Tak to jedinež od těch kadí?” divil se. Zamyslel se, možná na ně nalehl, nemáme čas kontrolovat opilce,” odsekla manželka.

Moravec požádal o vyjádření odborníka. Ten po prohlídce kamen prohlásil: „Tuto příčinu vylučuji, protože akumulární kamna jsou vypínána v šest hodin ráno a při jejich zapnutí ve večerních hodinách mají jen takovou teplotu, jaká popáleninu nemůže vyvolat. Jsou konstruována na základě bezpečnostních parametrů, aby i náhodně byl vyloučen úraz, pokud opravdu se o něj nepokusíte sami. Což by totálně opilý nezvládl, protože by se na nich těžko udržel vsedě.”

Pěkná blbina

„Chlapi občas vymýšlejí nějaké blbiny, aby se pobavili, protože pořád popíjet, to je po čase nuda. Jinak se začnou hádat, porvou se a půl roku na sebe nemluví, navíc kvůli hlouposti, třeba jak je vysoký Praděd.”

„Pane vedoucí, budiž, jenže ten člověk utrpěl vážné poškození zdraví a stav jeho opilosti téměř vylučuje, že by si ho mohl způsobit sám. Jo, kdyby měl polámanou ruku nebo nohy, otřes mozku, pak mohl někde spadnout cestou, ale tohle?”

„Namouduši, soudruhu, já si nepamatuji, že by se tady u mě v hospodě něco zvláštního stalo. Vždyť sám říkáte téměř.”

Zelenka se vrátil s nepořízenou a Moravec si vzpomněl, že v Senici žije na odpočinku bývalý kolega Zdeněk Parobek. Stavím se u něj na kus řeči, bude rád, uvědomil si. Klábosili u čaje o starých případech a nakonec se dostali i k případu Buda.

„Něco jsem slyšel, ale nevím tomu hlavy paty. Nicméně hospodskému nevěř, je to šizuňk, navíc nikdy nevíš, kdy mluví pravdu nebo si vymýšlí. Je samá sranda a kanadské žertíky má v oblíbě. Pokud si vzpomínám, tak už jednou měl nějaký malér a dokonce skončil u soudu. Myslím, že dostal nějakou malou podmínku.”

„Copak, povídej.”

„Byl tady jeden hoch a rád švindloval s lístky, prý si sám škrtil útratu a hostinský se naštvál. Tak mu jednou donesl pivního psa, prý aby se zadarmo našel, když nemá na útratu. Zrovinka v neděli, po dobrém obědě, ale komu by nezachutnal syreček k pivu. Snědl ho a dostal obrovský průjem, nestačil doběhnout na záchod, nakonec ho museli odvézt do nemocnice. I v sanitce se podělal. Jenže lékaři poznali, že dostal silné projímadlo, on mu totiž do chleba dal trochu rtuť. Zapíral, ale podařilo se zjistit, že od nějakého chemika vylákal rtuť. Zapře nos mezi očima, jestli v tom má prsty.”

Moravec dal na jeho radu a navštívil dědka Sýřenu.

„Dělali si legraci z Budova pomočení, říkají si kamarádi, ale jsou to spíše grázlící. Prý aby rychleji uschnul a probral se, tak mu Landa a Václavek s pomocí manželky hostinského zapalovali pod židli zápalky. Protože neměly na něj vliv, tak zapalovali pod židli papíry, ale to se nelíbilo hostinskému, protože mu dělali nepořádek a v lokále se čoudilo. Proto jim hospodský donesl zapálenou svíčku, nacpali ji do hrdla láhve, pod ni dali popelník, aby plamen dosahoval na spodní desku židle a nechali ji tam asi deset minut. Buda najednou vyletěl jako čert a řval bolestí, spadl na zem, pořád se držel za zadek a křičel, tak ho vyhodili ven. Já jsem mu pomáhal, aby došel domů, celou cestu hrozně našel, jak ho bolí zadek.”

Moravec se vydal do hospody a nařídil, aby všechny židle otočili a položili na stoly, pochopitelně při prohlídce našel propálenou překližkovou sedací desku jedné z nich. Zkouška pak prokázala, že svíčka musela být festovní, ne nějaký oudro-bek na vánoční stromek. Nakonec i ve skladě našel svíčku o průměru 25 milimetrů, zastrčenou v lahvi. Proměřením výšky se ukázalo, že to byla právě ona, kterou autoři kanadského žertíku použili ke zmrzačení člověka.

Proto vedoucí, jeho manželka a dva hospodští kamarádi Landa a Václavek neobstáli s obhajobou, že je to běžný způsob zábavy v hostinci a nikdy se nikomu nic nestalo. Všichni dostali podmíněné tresty, protože opilý má nadsmrti poznamenané zdraví a vývod z boku. Ten byl odkázán k občanskoprávnímu řízení o náhradu škody, která byla nemalá a oba hlavní aktéři mu museli platit až do 60 let ztrátu na výdělků.

NEŽÁDOUCÍ LUKÁSEK

„Máme tady příjem," ozvala se sestra na ambulanci šumperské nemocnice 20. července 1979. Miroslava Tomanová přivezla devítiměsíčního syna Lukáška.

„Pane doktore, kluk je stále neklidný a chce se mu každou chvílí zvracet." Po prohlídce mu lékař naordinoval uklidňující lék.

„Nevidím situaci na aktuální hospitalizaci, jed'te domů, ale pozor, kdyby se stav zhoršil, okamžitě přijed'te a klučinu si tady necháme," důrazně nařídil. Měl totiž obavu, že by se z potíží mohla vyklubat žloutenka, která se v té době šířila epidemicky po celé Moravě.

Asi za dvě hodiny matka volala, že syn má teplotu a bolesti v okolí pánve. Proto pro něj nechal lékař chirurgie poslat sanitku. Po krátkém pozorování se rozhodl ve dvě hodiny v noci provést operační zákrok pro podezření ze zánětu slepého střeva. Jenže diagnóza se nepotvrdila, zato zjistil jinou závažnou věc. Klučina měl přetrženou kličku tenkého střeva u dvanáctníku. Při šití však nastala nečekaná zástava srdce a Lukášek v 3.55 zemřel. Podrobné ohledání při pitvě odhalilo i jiná vnitřní poranění, což vedlo k podezření, že hoch k nim přišel cizím zaviněním, proto v té chvíli do hry vstoupila Veřejná bezpečnost.

Moravec s lékařem dopoledne navštívili matku, kupodivu zprávu o smrti synka přijala chladně. „Můžete nám vysvětlit, kde Lukášek přišel k některým zraněním?"

O ničem nevím

Udiveně se na něj podívala. „O ničem nevím, vždyť { se o něj starám velice pečlivě, je to vlastně mimino. Mám, tedy měla jsem už druhé dítě a tudíž i nějaké zkušenosti."

„Popište nám podrobně činnosti vašeho synka v průběhu včerejšího dne," nenuceně se začal vyptávat Moravec. Výsledky vyšetření považoval za alarmující, protože zranění malého Lukáška byly i staršího data. Pitva totiž prokázala tři podlitiny v krajině čela a krajině bederní, nikoliv povrchová, zde vymizely, nýbrž uvnitř. Rentgen zjistil, že měl opakovanou zlomeninu levé paže, zlomeninu levé nohy a u páteře asi tři týdny staré oboustranné zlomeniny devátého a dvanáctého žebra. Podle lékaře vznikly nárazy a pádem.

„Dala jsem ho do chodidel na balkoně, asi po hodině začal plakat, později zvracel. Z ničeho nic."

„Neutrpěl v posledních týdnech nějaký pád?" optal se lékař.

„O ničem nevím, možná mohl upadnout, ale takové batole se z toho hned otrepe," vylouvala se.

Při zpáteční cestě lékař Moravcovi vysvětlil, že Tomanová lže. Tak *závažná* zranění nemohla

vzniknout pádem při chůzi nebo z pohovky, spíše ze stolu, nebo také hrubým násilím jiné osoby. Vyslovil proto podezření, že dítě někdo surově trýznil.

Když Moravec rozebíral situaci, uvědomil si, že matka by v dané situaci přece jen přiznala nějakou větší nehodu. Vždyť přítomnost kriminalisty jí jasně signalizovala, že se jedná o vyšetřování, také jej zarazilo její chladné chování. Jiná matka by se rozplakala, naříkala, ale ona ne! Co když se jednalo o nechtěné dítě? Taková situace může odpovídat variantě, že se možná chtěla chlapce zbavit záměrně, proto možná tají úrazy, mohly se přihodit i záměrně. Nezbylo, než začít pátrat v blízkém okolí. Postupně se vyptával nájemníků, kupodivu nikdo ze starších lidí z velkého činžáku nic neviděl. Obhlížel dům, Tomanová obývala poslední páté patro. Seděl na lavičce před domem a pozoroval dům. Pak si uvědomil, že k úrazu muselo dojít v bytě, venku dítě vozila jen v kočárku.

Znovu případ konzultoval s lékařem a z rozhovoru nabyl dojem, že nešlo o náhodný úraz, ale opakované nehody, což znamená, že v rodině Miroslavy se něco děje.

Naproti v sídlišti stál obdobný činžák, rozhodl se proto navštívit obyvatele bytů, bydlících v posledních dvou patrech, kteří mohou celkem dobře vidět do bytu Tomanových. Někteří lidé bývají až moc zvědaví, zvláště, když vidí sousedům přímo do oken.

Nakonec měl přece jen úspěch, kupodivu u muže středního věku. Ján Musil se rozpovídal. „Chodí k nim nějaký chlap, nevím jestli bratr, ale viděl jsem několikrát, že děti bil.“

„Vybavíte si něco z před-včerejška?“ kul železo Moravec, dokud jeho paměť nebyla vyprázdněná.

„Moment, především, dvacátého, mne navštívila sestřenice a všimla si, že na balkoně jim křičelo dítě a ten chlap to mrně několikrát praštil. Řvalo pak ještě víc, proto si vše pamatuji, pak najednou nastal klid, možná ho dali dovnitř. Ten chlap má tak metr osmdesát, světlé vlasy.“

„Ten, co chodí pravidelně na návštěvy?“ Přikývl. Přece jen užitečná stopa a nezbylo než trpělivě sbírat střípky výpovědí, současně Moravec požádal, aby Tomanovou sledovali a zjistili něco o tajemném muži, protože byla vdaná, jenže manžel jezdil jako zedník Pozemních staveb na celý týden do Prahy. Vyšlo najevo, že má milence Jiřího Vacka.

Pozvali si ho k výslechu. „Na malého jsem ani nesáhl, někdo si vše vymyslel. Já přišel do bytu jen na několik minut, v podstatě se s Mirkou známe jen tak.“

Pěkně zanáší

Jenže starý Kabelík, který bydlel v přízemí, Moravcovi řekl něco jiného. „Ta svému starýmu pěkně zanáší. Ten amant k ní dochází přes týden, když má manžela mimo domov, zůstává u ní i přes noc a navíc má klíče od zadního vchodu.“

„Musíme udělat experiment, jestli Musil mohl opravdu vidět dobře na balkoně,“ rozhodl Moravec. Fi-gurant dostal za úkol mlátit do plyšového medvěda a opravdu se výpověď svědka potvrdila. Mezitím se vyšetřování rozkřiklo a ženy z okolí zaznamenaly kritický den delší přítomnost neznámého muže v bytě Tomanových i ve chvíli, kdy byla na nákupu, Jiří Vacek tam byl asi hodinu zcela sám.

Poručík Zelenka získal mezitím další poznatek. „Vacek si opatroval alibi u kamarádů v hospodě. Navíc víme, že je konfliktní typ, má za sebou řadu rvaček, občas pije a nechodí do práce, vystupuje velmi sebejistě, ale je pro svoji prudkou a hádavou povahu neoblíbený.“

Lustrování Tomanové přineslo ještě další *závažné* zjištění, počátkem dubna 1979 jí na gynekologii udělali potrat, podle všeho otěhotněla s milencem Jiřím Vackem, o čtyři roky mladším, protože u interrupční komise tvrdila, že k početí došlo s neznámým mužem po plesové zábavě.

„Získané důkazy pro soud nestačí, využijeme jeho neoblíbenosti, porozhlédni se po jeho kamarádech,“ Moravec ponoukal Zelenku. Při pročítání seznamu známých Jiřího V. si uvědomili, že jednoho z nich, jistého Putnu, vyšetřují za krádež. „Zahrajme si na jeho city,“ lišácky poznamenali. Pozvali si ho k výslechu a najednou se ho otázali: „Víte, kdo nám řekl

nejzávažnější svědectví proti vám?" V nastalé pauze si vychutnávali překvapení Putny. „Jiří Vacek!"

„Ten, ten lump, na toho se pořádně podívejte, ten má na svědomí horší věci!"

„Copak, vy něco víte?"

„Pódrazák jeden, málem umlátíl děcko té svojí sou-ložnice!" Nezbylo než celý případ uzavřít. Jiří se sice vůči verdiktu odvolal až k Nejvyššímu soudu, který mu však potvrdil ve věci trestného činu zabití trest sedm a půl roku vězení.

DVĚ MOUCHY JEDNOU RANOU

Slunce 19. září 1978 už zapadalo, když po 18. hodině SOletá čerpadlářka Marie Koutná vložila tržbu sedm tisíc korun, bloky na benzin a naftu do kabelky. Poté šla zhasnout osvětlení a vrátila se do kanceláře. Jako vždy se pozorně rozhlédla po okolí, člověk nikdy neví, nikde neviděla ani živáčka. Jenže když odkládala malovací kliku do stojanů, zahlédla z boku ruku, z které vyletěl tmavý prášek a ucítila obrovské pálení v očích spojené s prudkým slzením.

Následovaly rány tvrdým předmětem dopadající na její ruce. Hekala bolestí, volala o pomoc, marně. V širokém okolí, jak se před chvílí přesvědčila, nebyl nikdo, kdo by nebohé ženě pomohl. Myslela na nejhorší, když po ráně do hlavy upadla na zem, raději se už nehýbala, nevolala o pomoc, jen schválně hekala, i když se jí chtělo křičet, chtěla pachatele zmást, že vypadá jako omráčená.

Najednou bití přestalo a poté uslyšela kroky mřící směrem ke kanceláři. Uběhlo několik minut a stále se nic nedělo. Začínala trochu, ale rozmazaně vidět. Nikde nezahlédla pohyb, přemýšlela co dál, pak se rozhodla opět volat o pomoc a mávala rukou, možná po cestě někdo bude jen projíždět. Až po čtvrt hodině u čerpadla uslyšela vrčící motor, který se přiblížil až do její blízkosti, auto zastavilo.

„Co se vám stalo?" zaslechla konečně lidský hlas plný tepla a soucitu.

„Přepadli mne, zbili."

Jen kukla a hůl

Za hodinu byla čerpadlářka v nemocnici a v čerpací stanici technici pilně pracovali. Otisky žádné nenašli, ani jiné použitelné stopy. Pokračovali až ráno. Třináct metrů od čerpadla ležela tlustá lísková větev s malou stopou krve, s níž podle všeho lupič bil nebohou ženu po ruku a po zádech.

Pes našel stopu pachatele za čerpadlem a zamířil do stráně, kde ji však ztratil. Ale psůvod s ním revíroval dál po okolí, nakonec našel černou čepici s dvěma vystřiženými očními otvory. Ve vzdálenosti tři sta metrů se dostal ke keři, na němž byl patrný odřez lískové větve. Zřejmě v tomto místě čekal na vhodnou chvíli, odtud totiž měl výborný výhled na čerpadlo a jeho nejbližší okolí.

Současně v terénu hledali možně svědky. Jediný použitelný poznatek poskytl Jan Sokol: „Včera při hledání hub mne zaujalo, že v blízkosti benzínky stál o strom opřený motocykl, značku nevím, měl hnědou barvu." Při následném průzkumu okolí našli, na pastvině stopy po jízdě motocyklu.

Pak se přihlásila místní pastevkyně: „Vypráví se o té krádeži, tak nesu pohozenou dámskou kabelku." V ní zůstal jen podací lístek z pošty na jméno čerpadlář-ky.

„Nikoho jste včera odpoledne neviděla, jak se v okolí toulá?"

„Jo, nějaký chlápek, 160 až 170 centimetrů vysoký, byl oblečen do něčeho tmavého, na rukou rukavice, pokaždý nějaký houby najde."

„Popis mlhavý, stopy žádné," mudroval Moravec.

„Přece jen něco, máme sejmutý jak otisk pneumatiky, tak i jeho obuvi," poznamenal poručík Zelenka. „Zato podle kartotéky nikoho nemůžeme vybrat."

Uplynul týden. Zdeněk Hapala 26. září končil službu u jiné čerpací stanice a šel ke svému vozidlu. Zdálo se mu jakoby čapnuté na stranu, při bližším pohledu zjistil, že má levou přední pneumatiku prázdnou. Pustil se do její výměny, v té chvíli k němu přišel neznámý muž a optal se jen tak mimochodem: „Copak se stalo?"

Zdeněk mávl rukou a montpáku nasadil na šroub, aby ho řádně dotáhl. V předklonu ho neznámý uchopil rukou kolem krku, do očí mu hodil pepř, pak jej udeřil několikrát do hlavy a ramene dřevěnou tyčí. Zdeněk plný vzteku se ohnal montpákou a neznámého praštil do holeně až zařval bolestí. Pak mu dal druhou ránu, muž ho pustil a zmizel. Slzící Zdeněk jen slyšel odjíždět auto, podle zvuku odhadl, že se jednalo o Felicii. Uvedl, že muž mohl mít asi třicet let, výšku 160 centimetrů. Dřevěnou tyč našli odhozenou za kompresorem. Pachové stopy na dřevěných holích u obou činů pes neoznačil jako shodné.

„Neshoda u jedné pachové stopy se může stát, zato jednou měl motocykl, podruhé auto, pokaždé však použije tyč a pepř. Je to tentýž pachatel nebo jsou dva?" kladl otázku Moravec.. přišla z Barumu Otroko-vice, stopy pneumatiky z pastvin odpovídaly obutí Jawy 350. Tímto směrem se všichni zaměřili, jenže v té chvíli přišla další znepokojivá zpráva: Z přerovského okresu hlásí dvě vykradené prodejny.

V obou případech používal pachatel k zakrytí pachových stop pepř, i on měl podle svědků motocykl. „Hergot, to nám chybělo a navíc operuje v jiném okrese," cílil se Moravec. „Prověřit majitele všech motocyklů Jawa 350!" " Jako první uvázl v síti Jan Touš z Hájkova, už v minulosti měl škrálop z majetkové trestné činnosti. Pracoval sice v ČSAD jako mechanik, ale nedocházel do práce, ani doma nebyl k nalezení, už měsíc, tvrdila matka.

Druhým podezřelým se stal Ivan Roubal, který přechodně bydlel v Táboře. Prováděl s bratrem krádeže na motocyklu, jehož barva i otisky pneumatiky odpovídaly popisu z Bečova. Jenže neodpovídal zase výškou postavy.

Jeden nebo dva

Mezitím se podařilo ze svědků vytěžit, že na krádeži v prodejnách se podle všeho podíleli dva muži, rozdílní výškou. „Myslím, že jsou dva a občas loupí jako sólisté," usoudil Moravec.

„Podle mne se čerpadlář mýlil, když uvedl, že slyšel odjíždět Felicii. Nezbyvá než Ivana sledovat, přes něj se dostaneme i k nezvěstnému Janovi Toušovi."

Vysvětlení se objevilo při sledování Ivana za týden.

Hlídka ho zadržela při pokusu o vykradení prodejny v Olomouci-Holicích. Jenže k překvapení Moravy a jeho kolegů druhý v zlodějském tandemu nebyl Jan Touš, ale Zdeněk, mladší bratr Ivana Roubala.

Vlastnictví motocyklu Jawa 350 a výška Zdenka sváděly ke spojení obou zlodějů. Ale když se prokázalo, že mají pevné alibi na obě přepadení benzinových čerpadel, tak Moravec usoudil:

„Trochu nás některé indicie zmátly, ale zato jsme zabili dvě mouchy jednou ranou. Bratři vykrádali obchody a jak se zdá Jan, který zatím uniká, dělal benzínky. V obou případech mají shodný motocykl."

Ani on dlouho neunikal. Pachové stopy u kukly byly shodné, neměl na kritickou dobu alibi, jenže trestnou činnost nedoznával, ani domovní prohlídky u něj doma či i u milenky nepřinesly žádné důkazy. Nakonec se přece jen našly. Lékař sdělil, že vzorek jeho vlasů odpovídá vlasům nalezeným v odhozené kukle, stejně odpovídal otisk vzorku pneumatiky na

pastvině jeho motocyklu.

STRAŠILA HO KYSELINOU

„Být Edou, tak se ještě dvakrát rozmyslím, jestli nešlápnu vedle," tvrdil jeho nejlepší kamarád Adalbert. „On už v prvním manželství neměl šťastnou ruku, šlápl vedle, teď si zase bere ženu o 26 let mladší."

Jenže Eda se cítil s novou ženou, Boženou H. šťastný, vzorně se staral o její dvě děti z prvního manželství, vodili se za ručičku a okolí nabylo dojmu, že tentokrát nešlápl vedle. Uběhlo pět let a okouzlení skončilo. Adalbert měl pravdu, mezi manžely začaly hádky, vytýkal jí špatné hospodaření, ona zase jemu pití, z čehož vyplývalo slabší plnění postelových povinností.

„Kam zmizely ty tři tisíce, které byly v sekretáři?" hromovým hlasem se zeptal jednoho dne Boženy.

Pokrčila rameny. „Nevím," špitla.

„Já vydělávám daleko víc než ty, jednoduše mě zajímá, kam jsi je schová^ la! Teď hned mi je ukážeš! Nebudu platit tvý šminky a kadeřnice, kafička a bůh ví co. Tak kde jsou!" divoce mával rukama před její tváří, až dostala strach.

„Dobře schované, neboj se, neztratily se."

Chci je vidět

„Chci je vidět, nebo..." byl už vzteky bez sebe. Nestalo se poprvé, kdy sháněl peníze, o nichž věděl, že musí být doma.

„Uklidni se, moje kamarádka Anka v práci nutně potřebovala půjčit, za měsíc mi je vrátí," smířlivě vysvětlovala.

„Ty krávo, do měsíce vrátí, při její výplatě patnáct set měsíčně. Bude je splácet celý rok a bůh ví jestli. Půjdu k nim a hned si celou věc vyříkám s jejím starým, já nejsu banka," už řval jako zraněný býk.

„Nepůjdeš!" vyhrkla. To tak, dozvěděl by se, že jí nic nepůjčila, ale někomu jinému, velkému kamarádovi z práce. Jenže Eda na ni řval, mával rukama. Začala se bát případných facek. V té chvíli krájela chléb, z ničeho nic se ohnala a bodla jej nožem do hrudníku.

„Ty mě chceš zabít!" vykřikl, držel si rukou hrud', košile i ruka se červenaly krví. Zamířil do koupelny, kde se ošetřil, zranění mělo sice jen povrchní ráz, nicméně silně krvácel. Okamžitě zavolal telefonem sanitku.

„Jak se vám poranění stalo?" zeptal se lékař. „Musíte na ambulanci v břeclovské nemocnici, tam ránu sešijeme."

„Rozčilil se, naběhl mi na nůž, jeho vina," ledově odpověděla Božena.

Lékař si myslel své, zranění tomu neodpovídalo, okamžitě ze sanitky informoval VB. Božena při sepisování protokolu vyloučila úmysl. Eda pojal podezření, rozhodl se vyčkat, ale když zjistil, komu peníze půjčila, tak v červnu navrhl rozvod. Od té chvíle začaly rozpory narůstat. Když mu 28. listopadu ráno připravila tradiční kávu, vůbec ji nedopil, jak byla odporně hořká. Zbylou teplou vodu z konvice použil pro holení, k jeho překvapení se mýdlo sráželo, místo aby pěnilo. V onu chvíli přišel na návštěvu Adalbert. „Ochutnej, že bych měl zkaženou kávu?" vyzval ho Eda.

„Chutná odporně, tohle se mi nezdá," zkoumavě se podíval na kamaráda. „Víš co si myslím?" Uplynul další týden, tehdy přišel její nový druh i s dvěma přáteli projednat některé otázky rozchodu. „Máte chuť na kávu?" zeptal se Eda. Přikývli, jenže před Boženu schválně postavil šálek, který měl uschován od 28. listopadu 1979, pouze jej ohřál.

„Boženo, 28. listopadu jsi mi ráno nachystala odpornou kávu, člověk měl dojem, že je otrávená. Schválně se ptám, dala jsi do ní něco jiného?"

„Blbneš? Vše bylo jako vždy."

„Dobře, já ti věřím, ale teď se napij ze svého šálku. Já ji totiž uschoval, je přesně ta, o níž mluvím přede všemi."

„Nemám chuť, je tři týdny stará, to mě chceš otrávit?"

Pozvracel se

„O co jde? Já ji zkusím, voní i trochu rumem," napil se jeden z hostů, otřepal se hnusem, zkrivil tvář a za okamžik vyběhl na kloset, kde zvracel.

„Tak vidíš, pěkný utrejch, mám podezření z pokusu o moji otravu."

„To není pravda!" vykřikla. „Něco sis na mě vymyslel."

„Končíme debatu a vše oznámím na VB." Když za dva dny chtěl Moravec převzít vzorek na toxikologické vyšetření, hrnek s kávou i konvice už nebyly v bytě k nalezení.

Boženu předvolal k výslechu. „Musíte nám plno věcí vysvětlit. Podezření je opodstatněné. Víme, že jste konvici z domu odnesla, tak co se stalo?"

Chvíli vzdorovala, pak poznala, že zapírat nemá cenu a spustila: „27. listopadu jsem čistila plynový sporák, nečistoty nešly odstranit pískem, všimla jsem si láhve od rumu s kyselinou, kterou používal manžel k letování, čištění se podařilo, napadlo mne dát trochu kyseliny i do konvičky na kávu, abych odstranila vodní kámen, nějak se však neroz-pouštěl, proto jsem ji tam nechala do rána."

„Pak je ovšem nutné před použitím ten sajrajt vylít a vše pořádně opláchnout."

„Zapomněla jsem."

„Manžel nic nevěděl a považoval obsah za pře-vařenou vodu z předchozí přípravy?" Přikývla.

„Jenže víme, že jste to ráno vařila také kávu sobě a dětem čaj. V podstatě jste mohla újmu na zdraví způsobit sobě i jim."

„V konvici bylo málo vody, pro nás jsem ji uvařila v hrnci."

„Tedy záměrně."

„Musíte mi věřit, všechno je jinak, chtěla jsem ho jen postrašit a naštvat. Má totiž takový zvyk před napitím kávy olíznout lžičku, aby prý poznal, jestli je správně sladká."

„Kam jste dala konvici a šálek se sedlinou?"

„Obojí jsem vyhodila do kontejneru."

Jenže nebyla zase tak chytrá, jak si myslela. Eda přelil podivnou vodu od holení do jiné láhve, o níž nevěděla. Při rozboru se v ní našlo velké množství olova a zinku, soli těchto prvků mají odpornou a svíravou chuť, jak ji popsali svědci u kávy. Odborník potvrdil, že tato fakta odpovídají technické kyselině solné používané k letování, po použití vždy obsahuje tyto kovy. Kyselina v konvici rozpustila usazené karbonáty ve vodním kameni, čímž voda dostala hořkou chuť a po olovu svíravou. Obsažený chlorid zinečnatý zase vyvolává zvracení.

Soudní znalec uvedl, že obsah olova 800 miligra-mů v decilitru se při letování nedá v praxi

dosáhnout, a proto má podezření, že soli olova byly do vody přidány záměrně. Přestože o bodnutí Božena tvrdila, že jí manžel při hádce naběhl na nůž, nebylo jí to nic platné, vše vyvrátila jako svědek nezletilá dcera. Krajský soud ji odsoudil na pět let, nicméně amnestie ji pomohla brzo na svobodu.

ÚMYSL ČI NE?

„Co ti dva si pořád šuškejí," uvědomila si již poněkolikáté pokojská Xenie, když viděla vedoucího Alberta zase sedět s údržbářem Karlem v kanceláři. Kdykoliv přišla, tak zmlkli. Jednoho dne přece jen zahlédla, jak Karel přijel s gazikem a dovezl nákup potravin. Po vyložení se stále oehomýtal okolo auta. Proč ho nejede zaparkovat?

Pak přišel vedoucí, oba se rozhlédli, jenže Xenii schovanou za záclonou jednoho z pokojů neviděli. Uvnitř něco kutili, pootevřela okno a slyšela několikrát cinknutí skla. Za chvíli viděla, jak se prohýbají a táhnou dvě tašky, obsah však překryli bundami. Jako myška seběhla dolů a sledovala kam míří. Oba sešli do sklepa, slyšela, jak se zamkli.

Co tam proboha nesou? Potraviny a alkohol se skladuje jinde, tam má přece své věci schovány jen Karel. Až k večeru si všimla, že nese ze sklepa tašku, ve které něco zacinkalo, podle tvaru plátěné tašky se dovtípila. Starý trik, vedoucí si kupoval přes Karla tvrdý alkohol v obchodě a pak ho rozléval, tím vydělával na každé štamprdlí dvojnásobek, který mu šel do kapsy.

Ráno se o příhodě bavila se servírkou Miluší. „Já tuším, že s alkoholem čachru-je, protože třeba rum má mít podle předpisů v litrovkách."

„Jak jsem se dívala, tak litrovky má," divila se Xenie.

„Proč si myslíš, že po závěrečné tam zůstává sám a dělá tržbu beze mě? Jednoduše půllitrovky přelévá do litrovek. Všimni si, že neudělala značku a ten litr vydržel snad dva měsíce."

„Budeš s tím něco dělat?" zeptala se Xenie.

„Mimo dýška mi nic nedá, zatím mlčím, ale jak mě naštvě, nebo bude jeden z těch dvou po mně sahat, pošlu na ně inspekci, ale ani slovo, zatím čekám," spiklenecky mrkla na svoji kamarádku a zamířila na plac.

Děly se věci

Jenže počátkem března 1978 se na Bezručově chatě začaly dít věci, Xenie jen koukala. Nejen jejich gazik, ale i další jí neznámé auto vozilo zásoby o sto šest. Sklady skoro praskaly a nejvíce ji udivilo, že přivezli také několik desítek sad povlečení, které vlastně k ničemu nepotřebovali. Ve skladu ho měli dost.

Pak přišla kontrola. „Tvoje práce?" pošeptala Xenie do ouška Miluší. Ta se na ni překvapeně podívala.

„Blbneš, tohle není obchodní inspekce, ale inventura. A hloubková. Vedoucí se však něco

včas.domákl a plno zboží a povlečení si vypůjčil. Pěkně si nakradl," řekla a pak jí dala prst na ústa. Obě mlčely. Za dva dny se zase všechno odváželo.

Uplynulo několik dní, Albert chodil jako páv, jeden den se s údržbářem Karlem pořádně namazali, zůstali v baru ležet až do rána, doslova umrtvení alkoholem. Miluše v sedm ráno s hrůzou zírala na nepořádek, který zanechali. Nejvíce ji udivilo, že zůstala otevřená kancelář i s tržbou, vedoucí nic nezamknul. V noci si mohl dovnitř vejít kdo chtěl a jak chtěl.

Raději začala dělat uzávěrku, aby podezření nepadlo na ni, pozvala si i Xenii. „Hovada, zakryli manko a hned na to Raději začala dělat chlastají jak o závod. Do mrtě vše spočítám, budeš mi za svědka, že jsem si nic nevzala!" Stačila roznést snídani a pak do desíti hodin počítala, přeměřovala alkohol v láhvích a jen kroutila hlavou.

„Copak se ti nezdá?" optala se Xenie.

„Vůbec nic v uzávěrce nesedí, tak obrovské manko za jediný večer, tohle nemohli vychlastat ani ve snu!"

Konečně se Albert zmáto-žil a po vypití jednoho piva nepřítomně poslouchal Miluši. „Někde ses spletla, vůbec tomu nerozumíš. Já si všechno prohlédnu po obědě, hlavně se starej o hosty," nařídil.

Večer si ji zavolal a seřval ji. Jeho zvukný hlas slyšeli po celém patře. Tušili, že na poraduje ranní uzávěrka tržby. „Řval na mě, že jsem všechno zkonila, jsem káča hloupá, blbá a chybí mu peníze. On si je prý jako opilý nevzal a musím je vrátit," posmrkávajíc si stěžovala Xenii. „Přitom víš, že jsem nic nevzala, všechno jsi viděla."

Albert se choval neoblomně a neustále Miluši napadal. Jenže věděl, že neuspěje s obviněním. Uzávěrku tržby dělal vždycky sám, ale onen večer nebyl schopen ani mluvit. Servírka se rozhodla ukončit pracovní poměr. „Já mu ještě zatopím, takový zloděj a hraje si na frajera. Pojedu pro razítko do občanky na ředitelství a všechno jim vyklopím," odhodlaně řekla Xenii, ale tak, aby její vyhrůžku slyšeli všichni.

Večer 11. března netekla v horních patrech Bezručovy chaty voda. Jeden host při cestě do přízemí, spatřil údržbáře Karla, jak odstraňuje heraklitovou desku, obnažuje trubky a rozmrazuje je letovací lampou. Když se vracel zpět, uviděl, že do otvoru cpe noviny, které zapálil. Varoval jej, aby postupoval opatrně.

Jenže v chatě existuje mnoho průduchů, jimi se plamen dostal k dřevěným konstrukcím. Hodinu poté, když se většina hostů chystala ulehnout, začal pokřik: „Hoří!" Okamžitý poplach všechny zvedal z lůžek, sbírali věci a utíkali, někteří se pídili po hasících přístrojích, jenže těch měla chata málo.

„Někde musí být voda," vykřikl zoufalý hlas. Jenže přítok z rezervoáru nedostačoval. Vzhledem k mrazům požární nádrž vypustili.

Přišla o dítě

Xenie v té době dokončovala úklid v přízemí. Než se stačila prodrat mezi hosty po schodech nahoru, uviděla, že plameny olizují dveře jejího pokojíku. Vrhla se k nim, ale u prahu se jí noha probořila mezi desky, ucítla obrovskou bolest a ztratila vědomí. Hosté ji pomohli odnést z ohnivého pekla. Až za půl hodiny s hrůzou zjistili, že nikdo z nich nevěděl o její tříleté holčičce, která se zřejmě udusila a pak uhořela.

„Možná požár založili úmyslně, aby zakryli manko," upozornil požárního technika Moravec. „Máme údaje od bývalé pracovnice, že se tady děly velké machinace."

„Při neopatrném rozmrazování se tohle může stát," dostal vyhýbavou odpověď.

„Jenže víme, že právě údržbář Karel a vedoucí byli jedna ruka, při prvním výslechu jsme o této skutečnosti nevěděli. Musíme se na ně podívat podrobněji."

Když se Moravec začal pít po údržbáři Karlovi, zažil velké zklamání. „Kolego, je po smrti." „Jak to?"

„Několik dní po požáru sjížděl od chaty s gazikem, v jedné zatáčce vyjel a několikrát se překlopil. Jenže jel v noci a zůstal tam ležet až do rána, pokud by ho našli včas, tak přežil."

„Důvod havárie? Technická závada?“

„Ano i ne. Jednak měl v krvi hodně alkoholu, podle doslechu u něj nic neobvyklého. Na druhé straně měl levou přední pneumatiku skoro prázdnou, v takovém stavu se v zatáčkách může lehce havarovat. Vzdušnice ani ventilek nebyly poškozeny.“

Přehlédl závadu nebo mu někdo pomohl? Kladl si Moravec otázku. Vedoucímu jeho smrt vyhovovala. Jenže nezbylo než případ uzavřít, zjištěné manko ze spáleniště vedoucí u soudu zpochybnil.

ZABILA DÍTĚ TEPLOMĚREM

la teplotu konečníku, ačkoliv to neumíte," poznamenala Eva.

Případ začal šetřit službu konající lékař. „Jak to tedy s měřením je?“

„Měření teploty dítěti vždy prováděly sestřičky," uvedla Eva. „Dnes ráno zkoušela Margita měřit sama, po zasunutí teploměru do hlouhky 1-2 cm mne zavolala, abych jí přečetla, co tam je. Prosím vás, je blbá jako putna, proč se do toho montuje? Neumí odečíst stupnici, vždyť neumí ani číst. Já jí říkala, že se něco může stát.“

Kam zmizel?

„Kam dáváte teploměr?“ vyptával se dál.

„Výhradně na můj noční stolek, odpoledne jsem si všimla, že zmizel, ale nijak jsem ho nepotřebovala a nenapadlo mne shánět se po něm," uvedla.

„Vy jste měřila bez dozoru?“ zeptal se Margity.

Přikývla. „Proč jste tedy nepožádala o pomoc nebo nečekala na sestru?“ Nicméně za necelé dva týdny už musela poznat, jak se s teploměrem manipuluje, uvědomil si. „Proč takové věci děláte, když neumíte beztoho přečíst, kolik stupnice ukazuje?“

Odpověď nedostal

Šlo o takzvanou „rychloměšku", kdy teplota po vyjmutí z těla hned klesá, takže údaj musíte přečíst v době zasunutí. Margita nikomu neřekla, že neumí číst

Oční klinika přijala první zářijový den roku 1980 na léčení Margitu s její měsíční dcerou Michaelkou, která měla vážnou diagnózu - zelený zákal obou očí. Situaci zhoršoval i fakt, že matka ji ještě kojila.

Pak nastal zvrát, 12. září se u dítěte objevily komplikace. Michaela třikrát po sobě zvracela a nakonec z ní, přibližně po 15. hodině, vycházely jen hleny. Zdravotní sestra vyhledala lékaře, ten i s pomocí kolegy z interny nebyl schopen určit příčinu.

Zdravotní sestra Zdena asi kolem 18. hodiny obcházela pokoje a všimla si, že na nočním stolku chybí teploměr, zatímco vedle ležící Eva ho na stolku měla. „Kam zmizel?“

„Neviem," vyhýbavě odpověděla Margita.

Asi za půl hodiny se v sesterně objevila Eva, spolubydlící na pokoji s Margi-tou. „Sestro, když jsem házela do koše slupky z jablka, něco se tam zalesklo. Běžte se podívat sama, aby se něco nesvedlo na mne.“

Sestra koš odnesla a ke svému zděšení v něm našla ulomenou horní část teploměru. Jako uragán vletěla na pokoj. „Co jste udělala s teploměrem? Vy nevíte, že vyteká rtuť vás může

ohrožit? Hlavně malou! Kde je druhá část?" zdvihla bojovně ruku se zbytkem teploměru.

„Já nič neviem," dostala odpověď.

„Po oKérlč i.qtt* malé má-ři-

m otazsy s poklesem teploty. Nevysvětlila, proč vůbec měřila teplotu, když tuto práci předtím vždy dělaly sestry a také v tuto dobu teplotu ani měřit neměla.

Nakonec přiznala, že v konečnicku při měření zlomila teploměr. Večer dítě převezli na chirurgickou kliniku k operaci. Margita pak znovu uvedla, že měřila své dceři teplotu kolem půl jedné sama a bez dozoru. Prováděla to poprvé a prý nevěděla přesně, jak hluboko ho má zasunout. „Dcera se pohnula a začala tlačit jako na velkou, čímž došlo ke zlomení, část zůstala uvnitř, já nevěděla co s tím."

Jenže všechno nechala tak, nic neohlásila.

Michaela 41 hodin po operaci zemřela. Pitva prokázala, že kolaps nastal pro oběhové selhání po hnisavém zánětu pobřišnice, který vznikl po perforaci střeva, asi šest centimetrů od konce konečnicku. Lékaři uvedli, že k proděravění je potřeba určité síly, protože stěna je elastická a uhýbá, nelze to vysvětlit jen obyčejným zalomením teploměru - kousek by ho zůstal trčet ven. Vše nasvědčovalo tomu, že teploměr tam Margita zastrčila téměř celý. Při operaci našli uvnitř dítěte jeho zbylou část v délce 95 milimetrů. Na lomu technik nezjistil žádný kaz ve skle, ke zlomení v konečnicku je potřeba záměrně vyvinout větší sílu.

Margita sdělila, že po zlomení teploměru dceru dala do postýlky a myslela

la^ že dítě nefcrvaceio. Ale v koupelně uklízečka ráno našla sedm krvavých plen a stejně poznamenanou dětskou košilku. Rozbor stop potvrdil, že se jednalo o krev dítěte. Zásadně popřela, že teploměr zlomila úmyslně, aby se dítěte zbavila.

Podle lékaře ke zranění došlo asi v poledne, což potvrzuje odpolední zmizení teploměru. Paní Eva si všimla, že již odpoledne Michaela vypadala velmi bledě, pravděpodobně už prožívala šok.

Pouze náhoda?

Moravec si napřed pozval starého Kolomana. „Súdruh kapitán, Margit je hlúpá, nič nemyslela špatně, ona nevie, ako se s oným bazmekom zarábá," tvrdil. „Bola to len náhoda, verte, na moju dušu."

Moravec pak zpovídal jednoho člena rodiny po druhém, až narazil na mladého, prostoduchého Ferka. „Rodiče sa dohodli, že Michaelky není potřeba, je nás dost a ona je slepá, Kto by se o nu staral?"

„Dobře, kam byste jí dali?"

„Nikam."

„Nerozumím, nechcete ji doma, ale někde musí žít," oponoval Moravec.

„Prečo, je slepá, jako její sestra. Naši vravili ako to chodilo prý ještě za France Josefa, jednoducho také topili jako kořata."

„Tehdy. A dnes?"

„Dalečo, stačí peřina či do ní dačo strčit nebo uvařit odvar z makovic a zhebne. Beztoho ju měla s nějakým parchantem, který něje Oláh. Nemá našu krv."

„To jste se domluvili doma, že něco provedete?"

„Po návštěvě v nemocnici."

Z mnoha protichůdných

1 živých výpovědí vyplynula rodinná dohoda, že se dítěte zbaví. Proto Moravec předal spis soudu se závěrem dokazujícím snahu o úmyslné zranění dítěte s následkem smrti. Rovněž pokus s teploměrem jasně prokázal, že muselo jít o úmysl, nikoliv náhodu, stejně JUK.U nnouv ^A^m^i** hluboko v konečnicku.

Margita se narodila v roce 1960, nechodila nikdy do školy, patřila tedy k mizivé skupince analfabetů, v sedmnácti porodila za svobodna dceru, bohužel nevidomou, proto ji umístili do ústavu. Duševně omezená matka ani nevěděla kam.

O rok později se jí narodilo druhé poloslepé dítě. Znalci řekli, že má velmi nízké IQ, nicméně dovedlo se orientovat, ale podle jejich slov u lékaře je jí jen na obtíž. Z výslechů svědků vyplynulo, že se chtěla třetího defektního dítěte zbavit. Soud ji odsoudil k sedmi letům vězení, nařídil ochranné psychiatrické léčení a náhradu škody nemocnici 20 000 korun, kterou nikdy nesplatila. Doporučil zabývat se otázkou sterilizace, kterou Nejvyšší soud bohužel nepotvrdil, zůstal jen u výše trestu a tak degenerovaná Margita mohla dál zatěžovat společnost svými defektními dětmi.

JINAK NEUVIDÍM MAMINKU

„Pane doktore,“ otázala se a pohlédla na něj zkoumavě, „prohlížela jsem kartotéku, tento dvacetiletý kluk má chodit na ochrannou léčbu, tři měsíce se u nás neobjevil,“ řekla káravým hlasem. Položila před něj mladíkovu zdravotní kartu.

Do ordinace sálalo červnové vedro, ani stolní ventilátor nestačil ochlazovat místnost situovanou na jih. Unaveně pročítal záznamy a zpozorněl. Tenhle duchem nepřilíš vtipný pomocný dělník Městského stavebního podniku v Ostravě potřeboval pravidelný kontakt s psychiatrem a pravidelně užívat léky. Zrovna takové parné a žhnoucí léto na něj mohlo mít negativní vliv.

„Napíšeme dopis okresnímu soudu, že porušuje podmínky podmíněného trestu.“ Nic jiného nemohl udělat. „Měli by ho k návštěvě donutit, nebo zavřít pro porušení podmínek soudního rozhodnutí.“

Den poté přišel na obvodní oddělení VB v Mariánských Horách rozzuřený otec dvanáctileté Martiny Hrubé. „Dva dny s námi naše dcera nemluvila, včera se svěřila matce, že ji nějaký mladík vylákal do lesíka u vodárenské křižovatky, prý potřebuje, aby mu pomohla hledat zatoulaného psa.“

„S tím nás nezatěžujte, je přece celá?“

Patří do basy

„Je, jenže tam udělal něco, za co ho patří zavřít do basy.“ Strážmistr zvedl oči a pozorně začal poslouchat. „Pohrozil jí nožem, že nesmí o ničem promluvit, jinak jí zabije matku. Pak se musejí osahávat, ale podařilo se jí zmizet v křoví, nakonec nějak našla šaty a celá rozrušená se vrátila domů.“

Po sepsání protokolu se strážmistr rozhodl, že dívku ještě vyšetří gynekolog, který však pohlavní zneužití nezjistil. Pak si s ní ještě popovídal dětský psychiatr. „Mluví nějak zmateně, některá fakta do sebe vůbec nezapadají. Popis mladíka je tak vágní, že se hodí na každého čtvrtého muže,“ sdělil vyšetřovateli.

Ten si pročítal záznamy a zjistil, že Martina už měla v minulosti potíže s nějakými viděními. Po poradě s lékařem usoudili, že nikdo si nemůže být jistý, zda si vymýšlí, nebo říká pravdu. Nasadit psa na stopu už nemělo cenu. Vyšetřovatel s psychiatrem usoudili, že pokud se něco podobného nebude opakovat, oznámení odloží.

„Lidé mající sexuální deviace se v létě jakoby aktivují, navíc trochu víc odhalená těla žen rozvíjejí jejich představy,“ poznamenal psychiatr.

Krátce poté, 24. června, se podobný případ odehrál v Porube. Tentokrát přišla s oznámením zcela nešťastná maminka i s patnáctiletou dcerou Evou Malou. „Ráno mě potkal takový mladý kluk, trochu nekňuba. Hezky poprosil, jestli bych mu nepomohla hledat takovou slečinku, jako jsem já, která si vypůjčila jeho pejska a zmizela mu. Prý doufá, že ho neukradla. Jeli jsme tramvají směrem, který udal, každý z nás se díval na jinou stranu. Příští zastávku zajásal, prý ji zahlédl. Vystoupili jsme a zamířil do sklepa, a já, hloupá, šla za ním. Dobře se vyznal, došli jsme do nějakého kum-bálu, ten zavřel a řekl, abych byla hodná, jinak neuvidím maminku.“ Pak se rozbrečela.

Zbytek dopověděla matka. Svlékl ji donaha a osahával po těle. Plakala, on se také svlékl a mazlil se s ní. Až měl dost, přestal, k pohlavnímu styku však nedošlo.

Tentokrát vyšetřovatel znal dům, kde k obtěžování došlo a pachatel se tam vyznal. Svolali z něj všechny mladé hochy kolem dvaceti let, nevynechali sousední vchod, a Evě je předvedli, pachatele mezi nimi nenašla.

V té chvíli případ převzal tým krajské správy v Ostravě. Jenže mimo popisu neměli nic v ruce. Prvá varianta zněla, že podle všeho působí po celém městě. „Jen aby, takový kluk může jezdit o víkendech do okolí, například k Žermanické přehradě. Musíme stáhnout jakékoliv podrobnosti ze všech obvodních oddělení, Ostravska, Opavska a Karviné,“ doporučil Moravec.

Poté se hlášení o obnažování objevily z Výškovic, Hrabůvky a Martinova, tedy z východní části Ostravy. Z toho vyplývalo, že pachatel pochází někde ze západní části Ostravy. Při pročitání všech protokolů si Moravec uvědomil rozpor v popisu, když přišlo hlášení z Petřvaldu a Radvanic. Jakoby se jednalo o dva muže, nicméně téměř vždy k exhibicionismu docházelo v pátek dopoledne. Usoudil, že se může jednat také o studenta, protože měl slušné chování. Až koncem září, kdy celkem zaznamenali jedno,“ uštěpačně poznamenal Moravec. „Budeme muset čekat do jara, až se v něm probudí pudy.“ Probíral se trpělivě hlášeními z předchozích let, kupodivu podobné případy našel i v listopadu 1979 a v lednu 1980, což znamenalo, že mohou očekávat další případ kdykoliv. „Maminko, konečně ho zatknuli, byl to bezpečně on,“ dost radostně vyhrkla doma Eva Malá po návratu ze školy.

Pustili ho!

Pokývala hlavou a pomyslela si, že už nemusí mít dcera ani ona obavy. Mýlila se, za tři dny přišla dcera celá sklíčená. „Asi ho pustili, zase jsem ho viděla, v montérkách odvážel nějaké cihly na kolečkách, pracuje asi jako zedník. Já se pořád bojím.“

Do událostí se rozhodl vložit její otec a příští den navštívil VB, trvalo celé dopoledne, než se dostal k Moravcovi. Ten vyslechl jeho kritiku, že úchylného muže zatknou a posléze pustí.

„Z hlediska práva může být v cele předběžného zadržení 48 hodin, pokud soudce nerozhodne o vazbě. Jenže my jsme žádného sexuálního devianta nezadrželi, v tom je problém.“

„Dcera ho určitě poznala, dvakrát! Na tom trvá!“

Rozhodně se bránil otec.

Moravec se zamyslel. Prošel si její výpověď, Eva odpovídala celkem logicky, a proto usoudil, že by jí mohl věřit. „Třeba ho máme v dohledu,“ řekl na poradě, „už běží zjišťování, koho jsme 20. října zadrželi. Onen mladík bude asi podezřelý z jiné trestné činnosti.“

K večeru už věděli výsledek. Petra Galase předvedli k výslechu pro podezření z krádeže stavebního materiálu u Městského stavebního podniku, ale ukázalo se, že se na něčem takovém nepodílel. Uvedl, kdo je zlodějem a mohl volně odejít. Mezitím Moravec dostal do ruky dopis okresního soudu, v němž žádali, aby tohoto Petra předvedli k ochranné léčbě. V té chvíli Moravec věděl, že pachatele mají! Dopoledne 25. října 1980 zatkli dělníka Petra Galase. Čtyři dívky jej okamžitě poznaly, podle dokumentace se 25krát dopustil obnažování. Zapíral jen několik hodin, pak vše přiznal. Dvě podoby byly dány tím, že si lepil bradku, aby všechny zmátl. U soudu tvrdil, že se neumí seznámit s ženou a má komplexy v tomto směru. Psychiatři jej ohodnotili jako slabomyslného, který někdy nedokáže zcela rozeznat

nebezpečnost svého jednání, naštěstí neměl sklon k násilnému chování, proto dívkám ublížil jen po psychické stránce. Jenže do budoucna se podle odborníků mohl stát potenciálním nebezpečím. Soud mu vyměřil nepodmíněný tříletý trest, připočetl plnou výši podmíněného trestu od opavského soudu za stejné činy (o němž VB v Ostravě nevěděla), jehož podmínky neplnil a stanovil ochranné léčení, tentokrát přímo v psychiatrickém zařízení.

ŘETĚZOVÁ REAKCE

Xenie, jako vždy, vystoupila v Malenovicích z trolejbusu a spěchala k rodičům do jednoho z bytů na sídlišti. Sotva v únorovém večeru zašla mezi první z domů, z šera vstoupil do jejího stínu muž a než se nadálá, s výkřikem šla k zemi, když jí velmi nešetrně zakroutil rukou a vytrhl z ní kabelku.

Utíkal směrem k obchodnímu centru a Xenie "křičela jako o život: „Zloděj, okradl mě, pomóóó!"

Netušila, že její úpěnlivý výkřik zaslechl mladý důstojník, který, ačkoliv měl dovolenou, nevynechal ani jednu chvíli k posílení své fyzické kondice a pobíhal po trávnících sídliště. Prchajícího chlápka uviděl, zaski-poval a nabral rychlost. Lupič neměl proti trénovanému muži v teplácích a teniskách nadějí, po sto metrech ho důstojník chytnul za ruku a prudce strhl k zemi.

„Hajzle jeden, tohle ti neprojde." Lupič zařval bolestí, protože důstojník měl i judistický výcvik a nijak se s ním nepáral, ukradená kabelka mu vypadla z ruky a raději se nehýbal. Věděl, že jeho pronásledovatel má převahu.

„Vstávej a nic na mě nezkoušej, jinak bude hůř!" dostal stručný a jasný příkaz. Na služebnu VB ho dovedl se zkroucenou rukou za zády. „Předávám vám zloděje, který v Malenovicích přepadl nějakou ženu."

Nikde nikdo

Za okamžik dostal zprávu hlídkový vůz a zamířil na místo činu, projížděl sídliště, ale nikdo se posádce nehlásil. „Kam zmizela oběť, snad ji nezabil," mudroval jeden z nich.

„Blbneš, kvůli kabelce se nezabíjí, možná došla domů a zavolala lékaře, optáme se na pohotovosti." Kupodivu přepadená ani tam nežádala o pomoc. „Zajímavé, přepadení neohlásí, asi se jí nic nestalo, ztrátu kabelky možná oželela, hlavně, že je živá a netřese se strachy," uzavřeli s těmito slovy pátrání.

Mezitím policista na služebně sepisoval se zadrženým mužem protokol: „Znal jste ji?"

„Neznal, možná od vidění vím, že prý dělá prodavačku."

„Tak proto jste šel po kabelce?"

„No jaksi mi došly peníze, no nemám nic, tak jsem si myslel, že...,“ soukal slova, jak když žížala leze ze země.

„Že si násilím vypůjčíte na chlast, že ano?" Lupič odevzdaně kývnul, věděl, že nemá cenu zapírat. Policista dopsal protokol a vzal kabelku, aby sepsal její obsah. Po otevření sáhl po

obálce a strnul. Uvnitř našel přes sedm tisíc korun a zlatý řetízek. Kruci, tohle je přece tržba, proč ta žába už nehlásí krádež?

Pak si uvědomil, co když má strach, tržbu měla odevzdat do sejfu v bance a nesla si jí domů, navzdory předpisům. Jenže tohle jí nepomůže, problém se ráno vynoří a její vedoucí bude chtít doklad, pokud není vedoucí ona sama a...

• Ráno se nad případem zamyslel Moravec. Přes sedm tisíc a řetízek, to jsou bratru tři měsíční výplaty prodavačky. Takovou částku neoželí jen tak. Pak si položil jinou otázku. Co když bydlí sama a po přepadení se jí něco stalo, možná doma ztratila vědomí. V kabelce nenašel ani měsíční jízdenku, zhola nic, co by upřesnilo totožnost přepadené. Nařídil okamžitě obvolat všechny prodejny ve městě a zjistit, jestli některá z prodavaček neohlášené nenastoupila do práce. Vyjma jednoho případu, kdy se ukázalo, že dívka šla s horečkou k lékaři, samá voda. Jednalo se vůbec o prodavačku? Co když se lupič mylil?

Pohrával si se zlatým řetízkem a všiml si, že je na něm malý lísteček s udáním hmotnosti, ryzosti a ceny. Se šperky neměl zkušenosti, zavolał proto jednu kolegyni, aby jej prohlédla.

Tohle není dárek!

Po chvíli poznamenala: „Tehle řetízek ještě nikdo nenosil, je úplně čistý a tahle cenovka se po prodeji obyčejně sundá, schová či zahodí. To znamená, že byl koupen před několika dny, jako dárek ho neměla, byl by ještě v etuji, nikdy se ženě nedaruje jen tak, na dlani. Ale tolik peněz k tomu?”

„Právě," uvědomil si Moravec, že mezi penězi a řetízkem není logicky normální souvislost. Po chvíli se rozhodl. V Gottwaldově jsou jen tři zlatnictví, obejde všechny a možná se doví, kdo řetízek koupil. Jenže dopadl jako sedláci u Chlumce, v žádné prodejně si na nic nevzpomněli. Lupič si vzhled ženy moc nepamatoval.

Specialista hospodářské kriminality mu poradil:

„V okrese je ještě jedna prodejna v Luhačovicích, logicky ho mohli prodat i v Kroměříži nebo Uherském Hradišti. Pravděpodobnost, že pochází odtud, je však větší, zkusíme vše jinak, pomůžeme jejich paměti.”

Jednoduše navštívili vedoucí prodejen Klenotů a chtěli, aby se podívali do seznamu přijatého a prodaného zboží. „Obyčejně nenakupují stejné druhy řetízku, pak by si ženy neměly z čeho vybrat, možná mají v evidenci maximálně dva kusy a navíc najdeme, zda jsou prodané a kdy.” Začali v prodejně na náměstí u radnice, a také tam zjistili prodej tohoto druhu řetízku a rovněž v seznamu i majitele. K jejich překvapení se elegantní muž vykračoval, napřed si nemohl vzpomenout, pak tvrdil, že ho ztratil. „Vy jste ho tedy nedal manželce? Jak zdůvodníte, kde jste utratil peníze?” naléhal Moravec.

„To je moje věc.”

„Jenže my potřebujeme kvůli trestné činnosti vědět, kde ten řetízek je, byl totiž ukraden.”

Strnul, nervózně poklepal prsty po desce stolu. „Ona ho přece má, to není pravda.”

Moravcovi došlo, o co se jedná. „Vaše milenka?” Kývnul. Vydali se proto do další prodejny. I tam řetízek prodali, jenže nevěděli komu, z evidence na rozdíl od minulého případu vyplynulo, že právě v den loupeže, před dvěma dny. Moravec si všiml nervozity Xenie Talové. Pak už bylo jen rutinní záležitostí zjistit, že bydlí v Malenovicích a onoho dne sama zavírala prodejnu a večer jela domů.

Tato prodavačka Klenotů byla zástupkyní vedoucí a denně vykonávala funkci pokladní. Nadřízený orgán nařídil inventarizaci prodejny, při níž zjistili přebytek sedm tisíc korun. V čem spočíval? Až při podrobné prohlídce zlatých předmětů bylo zjištěno, že u 65 zlatých položek nesouhlasí cenovky s ryzostí zlata. Předražení dosáhlo 8 935 korun.

Od prosince 1978 do listopadu 1979 strhávala cenovky, které nahradila cenovkami z předmětů již prodaných, u nichž byla vyšší hmotnost zlata a také větší ryzost zlata. Tím si samovolně zvyšovala ceny a okrádala zákazníky.

Nebylo však možné obsáhnout celý okruh zákazníků, kteří byli poškozeni, protože tuto

trestnou činnost praktikovala delší dobu a přebytek z tržby si nechala pro sebe. U náramků na hodinky či řemínků není totiž povinnost vypisovat jméno a data zákazníka, někdy ani nechtěli paragon, a proto mohla s tržbami manipulovat jak chtěla. Nepřiznala se, nakonec se jí podařilo prokázat jen manipulace s cenou u 105 zlatých prstenů a řetízků. Soud ji odsoudil k trestu 18 měsíců vězení nepodmíněně. Při obhajobě řekla, že to udělala kvůli očekávanému vzniku inventurního schodku, protože některé zlaté předměty jim někdo zcizil a tím by vyrovnala manko. Jako řetězová reakce, pomyslel si Moravec. Díky jednomu zloději najdeme druhého!

KDO CHCE KAM...

„Já ti ty pošminkovaný fuchtle vyženu z hlavy," slyšel na závěr vzrušené hádky Jarda Palacký. Soused musel zase poznat nějakou hezkou ženskou, pomyslel si. Je ostatně fešák, výřečný, majitel nového automobilu, po kterém se ohlíží na sídlišti kdekdo, jeho červená metalíza jen zářila.

Ječivý hlas Rosůlkové, statné ženy o hmotnosti kolem metráku, se za chvíli ozval plnou silou na chodbě. „Tady máš svý svršky, donchuáne, táhni si za tou svou, nebo se vyspi ve svém podrcaným miláčkovi s metalízou."

Dva nerozluční kamarádi, Franta a Pepík, od malička trhali kalhoty i třešně. Takový pěkně zařízený domek vyžaduje své a přes všechny možnosti státní podpory a půjček oběma rodinám se nedostávalo peněz, některé věci nejsou nikterak levné, když se důsledně a pořádně rozhlédli ve fabrice, kde pracovali, tak začali levně odkupovat některé vhodné kusy šrotu, pak si začali takzvaně přebývajícím drobností odnášet domů.

„Z cizího krev neteče," broukal si Franta, když dokončovali „glajchu" a popíjel horký jablečný burčák.

„Bať," pronesla jeho žena Zdeňka, jinak velká parádnice, spotřebovavší řadu korunek na různé přípravky zaručeně oddalující stáří. Stačila tak utratit všechny své tuzéry. „Kdybyste nebyli ňoumové, tak v té vaší fabrice by se daly dělat věci..."

Oba mávli rukou. „Od čeho jsou vrátní, a ty si u vás přijdeš na svý a nikdo se tvým kolegům nešťourá v brašně nebo ve skladě.

Poradí si se vším

„Nechápete! Plot nebo vrátný, naši instalatéri si poradí se vším. Troškaření v aktovce dělá kde kdo." Se stoupajícím množstvím vypitého burčáku jim rostla odvaha.

Oba dva a Zdeňka nasedli do pomyslného vlaku, jehož charakter se měnil od osobáku přes rychlík až po expres, z něhož se téměř nedá vystoupit. Stříhali, prostrkávali, odváželi a budovali z cizího. Jansová z vrátnice, celá ustaraná, dvakrát týdně si mohla ušoupat nohy, než dostala k ruce nějakého učně, který musel pletivo podnikového plotu zadrátovat, aby pobertům zabránili v kradení. Jenže ti tři už propadli mamonu, a když materiál někdy nepotřebovali, dokonce začali i rozprodávat. Franta se jednou zasnul u kovbojky a začal přemýšlet o bazénku s červenými rybkami.

„Krucí, takový hustý mlíko," zahudrovali jednoho podvečera při své tradiční cestě k plotu. Pepík se ustrašeně ohlížel, div si nevykroutil hlavu. „Pst, pst," dával signál. V šedomodrém

závoji, hustém jako kyška, zahlédl dvě postavy s placatou čepici. „Pryč,“ souhlasně sykli, ukradené věci raději odhodili a po anglicku zmizeli. Roztroušené budovy podniku jim daly možnost dobrého náskoku a drobný déšť smazal pachové stopy.

Pepíkova manželka se snažila zakročít: „Nechtě toho, ať nemáte průšvih. Nechci, aby se na my kluky ukazovalo prstem - tvůj táta je zloděj.“ Ke vši směle byla jediná, která měla rozum a tušila, že pověstné ucho od džbánu se musí jednoho dne... Jenže pravidlem nenasytných je mít vše. Zapomínají, že takoví pak nemívají nic.

Úspěch při prvním pronásledování měl u Franty nesmírný dopad. Velkohubě prohlašoval při večerních chvílích odpočinku - na nás jsou krátcí. Sklízal velký obdiv manželky, která se k němu chovala jako po svatbě.

„Franto, mám takový dojem, že bychom měli být o-patrnější,“ jednoho dne odsekl Pepík chlubitivému příteli. Sklidil jedovaté poznámky o zbabělosti, poseroutství a malém rozhledu. „V této republice krade každý, jen poctiví hlupáci nemají nic.“ Přesto Franta trochu zakolísal, obě manželky si totiž vjely do vlasů a vnitřní cit mu říkal - jestliže se sehraná parta rozpadne, nemusí být daleko odhalení.

Pepíkovo tušení nebylo neoprávněné. Nový velitel závodní stráže se rozhodl pravidelně spolupracovat s policií. Začal sice nešťastně, když nechal zbrkle zamknout do sklepa pět kol odložených na zakázaném místě před vrátnicí. Dostal vynadáno jak od šéfa, tak i od majitelů kol a navíc sklídl kritiku v místním tisku. Nejvíce ho popudilo, když mu někdo odměnou na hlídaném parkovišti vypustil všechny čtyři pneumatiky u auta.

Mezitím se stavitelé obou domků smáli obavám Pepíkovy ženy a pilně studovali detektivky, prý pro profesionální poučení, jak se chovat při výslechu nebo u-niknout sledování. Protože nebyli sami, kdo pilně na-stříhoval drátěný plot, rozhodl se podnik vybudovat ohrazení z betonových panelů, sice za moc peněz, ale zato bytelné a nůžky na plech či štípačky byly najednou k ničemu. Ty dva však neodradilo nic.

Přes plot

„Budeme věci házet přes plot.“ Protože potřebovali dokončit vnitřní vybavení a tudíž často řezat dřevo, rozhodli se s pomocí přátel svařit kostru motorové pily. Elektromotor už doma měli a pilové listy se rozhodli dokonce koupit, protože v podniku je nemohli ukrást.

Zálibně si prohlíželi stojan a zbývala jim tradiční disciplína - hod přes plot. Onoho týdne dost přšelo a přístup do zapleveleného rohu se změnil v kaluž připomínající malé jezírko. Pročvachtat se bahnem, v němž jsou koleje od kol traktoru, hluboké až třicet centimetrů, se jim nechtělo. Proto opustili svůj odzkoušený koutek a riskli jiné místo ke svému hodu. Kostru rozkývali, jednou, dvakrát a hoóp. Ladně letěla přes betonový plot. Uplynul zbytek sekundy a na druhé straně se ozval náraz na nějaký plech. Zvuk podobný praskání skla, ženské ječení a mužské klení.

Strnuli. Takový účinek své zlodějské disciplíny nečekali. Vzali nohy na ramena a hnali se do jiného koutu fabriky, aby je nikdo neviděl.

Jenže v areálu závodu už chodili muži v uniformě i v civilu a pátrali. Za dva dny dostali Pepík s Frantou na dílně nečekanou návštěvu. Tvrdě zapírali, ale tentokrát jim nepomohla ani rouška tmy, někdo je poznal. Pak stačilo sejmout otisky jejich prstů a srovnat je s o-tisky na přehozené kostře.

Zbývalo už jen závěrečné slovo předsedy soudu. Velmi se divili. Za plotem totiž stálo úplně nové auto zahraniční značky. Teď mu chybělo přední i boční sklo, mělo rozbité víko motoru, zohýbané dva sloupky u oken, poškozený blatník a dveře. I s nalakováním škoda činila 100 tisíc korun.

Daleko horší byl další bod obžaloby. Majitel auta zajel do tohoto odlehlého místa se slečnou, aby využil roušky tmy k určité nepočestné chvílce opojení, neb byl ve svazku manželském a zákonná polovina by mu podobné hrátky nedovolila.

Slečna v autě si právě ve chvíli hodu, klečíc na předním sedadle, odkládala nepotřebné svršky.

Její úraz hlavy a zlomenina klíční kosti si vyžádaly léčení v době tří měsíců. Navíc slečna zkušená nejen v „hrátkách“ s muži, ale i v paragrafech, uvedla, a lékař nevyloučil, že zranění hlavy může mít trvalé následky. Ty zůstaly pro oba zloděje strašákem do dalších let. Nemluvě o třetím bodu obžaloby, který se samozřejmě týkal krádeží, protože při prohlídce o-bou domů se našlo ledasco, co bylo původně majetkem jejich zaměstnavatele.

Nu a pan Rosůlek si musel hledat podnájem se svou po-drcanou metalízou. Holt, kdo chce kam, pomůže si tam. Okresní soud v Karviné odsoudil oba muže k trestu vězení na dva roky a celkové ú-hradě škody ve výši 32 tisíc korun ve prospěch zaměstnavatele a pana Rosůlka a slečny Erny.

MLADÍK V JEČMENI

Zase tam při setí odflák-li práci, pomyslel si Jan Koudelka, když sklízel ječmen na poli družstva Dob-rovíz. Jako zkušený sedlák věděl, že když se občas zasekne dávkování osiva, vznikne v lánu holina, ale pak si uvědomil, že by se tam od jara musel uchytit plevel.

Pomalou dojížděl s kombajnem k místu, které ho zaujalo. Teprve až došel poslední klasy, bleskurychle zastavil a strnule se díval před sebe.

Neměl pravdu, ječmen vyseli. Jenže spatřil zvalené klasy, které měl na svědomí bez hnutí ležící mladík, nějak divně zkroucený mezi obilím. -Pak si všiml, že má nohy jakoby zabořené do země a kolem něho krouží masařky.

Kolega Franta se otočil, chtěl se zeptat, proč zastavili, jenže také nevěřicně koukal, kde se tady vzal patrně mrtvý kluk. „Musíme zavolat bezpečnost, běž si pro kolo, já tady zůstanu a podívám se, jestli máme v pořádku pravé kolo, nějak mi táhne do strany,“ rozhodl coby šéf osádky Koudelka a Franta Pásek seskočil dolů.

Pak se zastavil. „Co je, běž už, možná by to chtělo zavolat i doktora, i když si myslím, že to má za sebou,“ poznamenal Koudelka.

Kapitán Veselý přijal 26. července 1978 o půl čtvrté odpoledne hlášení od osádky kombajnu v Dobrovízi, že v poli mezi železničními tratěmi našli mrtvolu muže za chvíli vyjela výjezdová skupina krajské správy SNB.

Kdo ho omotal kabelem?

Zpráva techniků byla jasná a současně i poněkud záhadná: „Mladý muž ležel 65 metrů od prašné polní cesty a 100 metrů od železniční tratě. Místo v nejbližším okolí těla trochu po-hrabané, do okolí vystříklo bláto. Nohy má zabořeny asi 20 cm do země. Porost ječmene nebyl v širším okolí uválen, nenašly se žádné stopy po chůzi či vyjeté koleje vozidla v okolí místa činu. Na sobě měl černou košili, šedý svetr, koženou bundu, džíny, se-mišové boty. Kolem nohou nad koleny měl omotán tří-pramenný elektrický kabel, vpředu překřížený a omotaný kolem pasu, vývod nahoru přestřížený. V bundě měl řidičský průkaz na jméno Bedřich Polána, podoba odpovídá fotografii, narozen 1960, bytem Vsetín, v kapse jízdenku a pohlednici města Chebu.

„Jak se tam dostal? Na sebevraždu nevypadá, omotání elektrickým kabelem naznačuje vraždu, jenže tělo vrah musel na místo dopravit. Snad nám patolog něco napoví,“ bezradně si lámal hlavu nad protokolem kapitán Veselý. Okamžitě se spojil s Moravcem, aby mu zjistil nějaké údaje o mrtvém v jeho bydlišti.

„Něco mi naznač, po čem mám jít?“ vyptával se.

„Asi vražda, ale záhadná, nevíme, jak se vůbec mohl dostat na místo činu. Mladík podle věku před měsícem vyučený. Pochybuji, že by měl už nějaké kriminální zkušenosti. Asi se tady do něčeho hodně zapletl, holt nezkušený kluk ve svodech velkoměsta.“

Za dvě hodiny přišel dálnopis: „Bedřich Polána, učil se číšníkem, v červnu 1978 nesložil praktické zkoušky a měl jev listopadu opakovat. Ale 15. července se pohádal s rodinou a odešel z domova, nerozuměl si s nevlastním otcem, prý odešel navždycky, uživí se ve světě sám. V kartě nemá záznam, ale pochůz-káři ho znají jako fanfaró-na, který se rád vytahuje před děvčaty, trochu pije a má sklon k dobrodružství.“

Pak přišel lékař s pitevní zprávou. „Našli jsme zlomeniny spodiny a klenby lební, tříštivé zlomeniny pravé i levé kosti stehenní, zlomeninu pánve a pravé ruky, krevní výron u srdečnice, trhlinu plíce, močového měchýře, jater, přetržení močovodu, překousnutí jazyka, vše zaživa. Poranění tohoto r/ízu odpovídají pádu, podle analýzy fotografie z místa činu asi spadl z velké výšky, protože bláto bylo rozstříkáno do dvou metrů. Omotání elektrickým kabelem odpovídá takzvané horolezecké sedačce. Nebyl tedy uškrcen, nechápeme, proč měl ten kabel vůbec na sobě.“

Moravec pátral dál po Bedřichovi v okruhu jeho příbuzných, zatímco Veselý se pustil do studia svodek v Praze. Zjistil, že mladík 20. července patrně na hlavním nádraží Praha nastoupil do rychlíku směr doChebu. Oznamovala průvodčí že byl bez jízdenky, ale při předvedení v Berouně jí utekl. To odpovídalo tomu, že pak jel dál a dostal se do Nejdku a jízdence NejdeK-Cheb, kterou měl u sebe. Proč proboha kluk ze Vsetína jede na druhý konec republiky, kde nikoho nezná? Zmámila jej nějaká slečna?

Mezitím Moravec poslal další dálnopis: „Dne 16. července navštívil v Brně bratra, kterému řekl, že se nevrátí domů.“

Veselý se prohraboval ve věcech, které našli, a uvědomil si, že je tam také vstupenka do letištního prostoru v Ruzyni. Co tam dělal, podívat na letadla? Na letenku peníze neměl, měla .však datum 22. července, zatímco jízdenka z Nejdku byla o den mladší. To znamená, že se vrátil do Prahy.

Znovu se spojil s pitevnou. „Zkuste přesněji charakterizovat, jak ten pád vypadal,“ nabádal lékaře.

Starší z nich si pročetl pitevní protokol, zarazil se, přemýšlel. „Taková četnost zranění a jejich rozsah odpovídá pádu z velké výšky, kdysi jsem tady měl para-šutistu s podobnými zraněními, spadl z výšky tři sta metrů.“

Spadl z nebe?

Všichni se na sebe udiveně podívali. Z takové výšky? Jedině z letadla, jiná možnost není, uvědomil si Veselý.

V kanceláři si vytáhl mapu a zjistil, že .startovací dráha Ruzyně je od místa nálezu vzdálena dva kilometry a odpovídá ose vzletu. Z malého letadla by ho nemohl nikdo vyhodit, ty mají totiž v tomto koridoru zakázáno létat. Zavolał proto na letiště Ruzyně.

Jejich odpověď naznačovala mnohé. V kritické době se používala jen jediná startovací dráha, jejíž vzletová dráha právě vedla nad osudným polem. Letadla mají v daném místě nejméně výšku 170 metrů a rychlost asi 400 kilometrů v hodině. Pak probíral s odborníky možnost pádu z letadla. „Podle všeho bych si tipl, že ten hoch pronikl na letiště, do letadla se nedostal, ale využil zřejmě večer menší viditelnosti a mrhnutí, uvázal se kabelem na podvozek. To přeseknutí odpovídá tomu, že velká hydraulická síla úvaz přefikla. Jenže v tomto místě mají letadla podvozek už zatažen.“

Ještě večer mu zavolał znovu: „Zastavil jsem se na věži u dispečerů. Vrtalo mi hlavou, že spadl v jiném místě, než se zatahuje podvozek. Zjistil jsem, že 22. července večer letadlo společnosti Air France, linka Praha-Paříž, sdělilo, že mělo po startu potíže se zatáhnutím podvozku. Dotazem v Paříži jsme se dozvěděli, že podvozek byl zatáhnut až napodruhé. Tedy

poprvé, ještě kus před místem odpadu, při zatažení kluka zmáčkl buď plech nebo sám podvozek a zranil mu ruce. Pilot podvozek znovu rozevřel a kluk se pro poranění rukou neudržel a zůstal viset jen na kabelu, kterým se pro jistotu přivázał. Při druhém zavření mechanismus kabel, tlustý jen několik milimetrů, jednoduše přeřízl."

Ti kuřáci

„Dnes tady bude pěkný šrumec," prohodil 6. března 1981 provozní vedoucí Sokolské chaty nad Ostravicí. „Přijel Miroslav Kalousek a jeho bratr v doprovodu slečen."

Po jedné hodině konečně Pepan zkasíroval zbytek mužů, tedy těch, kterým se nepodařilo klofnout nějakou slečnu do postele. Po druhé hodině udělal pořádek a celkové vyúčtování ponechal na ráno, sám měl popito a zavíraly se mu oči. Jen zběžně nakoukl, zda je na chodbě vše v pořádku, do prvního patra se mu ale nechtělo a zamířil do svého pelíšku.

„Slyšels nějaké výkřiky," zeptala se manželka muže ležícího vedle ní.

„Ti mladí se ožrali a asi se perou," odsekl v polospánku, ještě neměl ode-spány všechny své verše.

Výkřiky a divné praskající zvuky definitivně probraly starého Panáka, přece jen měl lehké spání. Vykoukl ze dveří ven a na druhém konci chodby uviděl podezřelou zář. Nazul si tenisky a okamžitě tam zamířil. Nemusel ani dojít na konec, aby poznal, že v prvním patře hoří. Okamžitě se otočil a zamířil k pokoji provozního. Pořádně zabouchal a začal křičet: „Hořííí, hořííí, všichni ven."

Všichni ven!

Netrvalo dlouho, po druhém zabouchání provozní otevřel dveře a vykoukl, když se podíval směrem napřažené ruky, okamžitě vystřízlivěl. „Vzbudte všechny, já zavolám požárníky. Hasičáky najdete v támhle té skříňce, sežeňte někoho, aby vám pomáhal."

Panáček chytnul na chodbě za ruku mladého hochy. „Půjdeme hasit, vzbud' tvého kamaráda." Hasičáky našel, dokonce čtyři, dva vzal do rukou a mířil ke schodišti, ale šlehající plameny v něm vzbuzovaly obavy. Když došel ke schodům, poznal, že je velice, velice zle. Zbudovali je totiž podél severní stěny nahoru a tudy vedl jediný přístup k pokojům v prvním patře. Dřevěné schody hořely jako věchet, chytlo i obložení. Začal stříkat, nicméně tušil, jak marný souboj s ohnivým kohoutem vede. Těchto pár hasičích prdítek už plameny nezastaví. Než dorazili oba hoši, vystříkal obsah jednoho přístroje, uhasil jen dva schody.

„Zbytečná práce, musíme postupovat jinak!" rozhodl, když si vzpomněl, co všechno se naučil na školení civilní obrany. „Jeden z vás se zeptá provozního, kde je žebřík, nějaký musí mít a přistavíme ho na jižní stranu, aby hosté z prvního patra mohli slézt dolů. Ty," ukázal na druhého, „vzbudíš všechny dole, sbalí si věci a okamžitě musí opustit chatu. Hasičáky si necháme pro všechny případy, abychom mohli zasáhnout lokálně, když bude hrozit, že by někdo

uhořel."

„Hasiči jsou na cestě," vykřikl provozní a začal balit věci ze své kanceláře, o ostatní se nezajímal.

Zatímco v přízemí probíhala s velkými zmatky evakuace především kvůli rozespalým dětem a věcem, které měly rodiny s sebou, Panák zamířil s mladíkem do kůlny, kde měl být žebřík. Visel vzorově pod stříškou na dvou skobách. Panák si všiml, že v prvním patře se už svítí a hosté pochopili situaci. Sotva žebřík donesli pod okna, ozval se z vrchu výkřik: „Hoří, pomůc, nemůžeme dolů."

„Přistavujeme žebřík, věci házejte dolů, zavazely by vám, sestupujte pomalu, jeden po druhém," nabádal ke klidu Panák. „Tam nahoře jsou ještě lidé," poznamenala dívka, „viděla jsem jednoho kluka, jak na něm hoří pyžamo."

Panák zoufale svěsil hlavu, on se nahoru nevyšplhá. Podíval se na mladíka, ten se po chvíli odhodlal vyšplhat nahoru, nakoukl do okna a pomalu se sunul dolů.

„Není jim pomoci, všechno je v plamenech, tam se nedá vlézt a uhořet nemíním."

V té chvíli dojely dva požární vozy, podařilo se jim sice požár lokalizovat, ale z objektu zůstala jen kamenná podezdívka a část jižního traktu. Než přijely sanitky, požárníci ošetřili 14 zraněných, kteří bydleli v prvním patře.

Uhořelo jich osm

Noc bledla únavou, hosté si venku udělali malý ohýnek, u kterého se ohřívali a rovnali své věci, které stačili vynést. Provozní vedoucí srovnával údaje, počítal osoby a nakonec zklamaně prohlásil: „Podle mne uhořelo osm hostů." Všichni utichli, tolik lidských životů.

Pak se podíval na číšníka Pepana, který seděl zdrceně na kameni, hlavu v dlaních. „Už mě neštví, potřebuji pomoc, udělat pořádek, zajistit lidem ubytování či odvoz a ty tady sedíš jako debil."

Pepan mávl rukou: „Mně je to jedno všechno, peníze jsou v pr....."

„Blbe, tys přišel o tržbu? Copak jsi ji neměl u sebe?"

Mávnul rukou, pak zdvihl hlavu. „Tržbu, dá se nějak odepsat, i tringelty, jenže já, já měl v pokoji peníze a taky marky. Přišel jsem o všechny úspory za poslední tři roky."

„Já ti říkal, že si máš prachy dát do spořitelny, jistota je jistota. Já naštěstí včera všechno uložil." Nepostřehl, jak ho Pepan probodl nenávisným pohledem.

Moravec s týmem přijeli před obědem, to už se podařilo požářiště dostat pod kontrolu a nalézt první oběti, jeho kolegové mezitím vyslyšali hosty. Brzo se dozvěděl, že ohnisko požáru leželo vedle schodů v malé komůrce, v níž nikoho nenašli, ani zbytky nějaké výstroje. „Kdo tam bydlel, nebo co v ní bylo?" zeptal se provozního.

„V podstatě jsme tam měli jen rezervní lůžko pro Horskou službu nebo výpo-mocný personál. Nepronajímáme ji."

„Tak tam nikdo nebyl?" udiveně se ptal Moravec.

„Nevím, oficiálně nikdo, špelunky jsou dvě vedle sebe," vysvětloval provozní.

Moravcovi to nedalo klid. Vlastně tam mohl někdo být, host, který bydlel v chatě načerno nebo někdo jiný? Rozhodl, že hosté z prvního patra zůstanou k dispozici, aby se dozvěděl, co se dělo večer. Rodiny s dětmi pustili na jejich turistické trasy.

Pak si zavolal Pepana a od něj se dozvěděl pravdu o obou špelunkách. Pokud je nevyužila Horská služba nebo někdo známý, tak je hosté v sobotu používali pro sexuální hrátky. Klíče totiž normálně visely na desce u vchodu a každý si je mohl vzít, když zmizely, ostatní věděli, že je obsazeno a museli čekat, až dvojice skončí sex. Někdy za večer, hlavně o víkend, se uvnitř vystříдалo několik dvojic. Pak si šli lehnout na své pokoje, nebo popíjet.

Večer si Moravec sedl s požárním technikem. „Podle toho, co jsem slyšel a po důkladné prohlídce místa, mám závěr jasný. V obou cimrách elektrické vedení vedlo jen ke stropnímu

světlu. Závadu na elektrickém rozvodu tedy vylučuji. Protože slavníky tam ještě měli vycpané slámou a ohnisko je někde těsně u země, dá se říci, že někdo neopatrně odhodil nezahašenou cigaretu. Jestliže náhodní návštěvníci večer dost pili, není se čemu divit."

Moravec se dostal do složité situace. V prvním patře se ubytovaly onu noc tři skupiny, každé z nich uhořel některý z přátel a začali se vzájemně osočovat a nepotvrzeně ukazovat na druhé, že v komůrce byli oni. Zjistil, že se tam sice vystřídalo plno párů, ale nakonec se výsledku nedo-pátral, protože při došetření obhájci podezřelých svedli podezření na mrtvé a ty, jak známo, soudit už nemůžeme.